

weekly.meest.com

MeestWeekly

ТО ДЕ Ж ТАМ КІНЕЦЬ ІРАНСЬКОЇ КАМПАНІЇ?

Читайте с. 4

УНІКАЛЬНИЙ ШАНС

Україна може надовго закріпитися на світових ринках озброєнь

с. 6

МІГРАЦІЯ ДО УКРАЇНИ

Етнічний склад держави може опинитися під загрозою

с. 7

Over \$2,000 in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНИМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати за своїми близькими та рідними.

215-302-9292

ПЕРЕМОГА НА СЛОВАХ

То де ж там кінець Іранської кампанії?

■ Євген Клен

Розвідувальні відомства США повідомили американській адміністрації, що Іран відновив доступ до більшості своїх ракетних баз та зберіг близько 70 % довоєнного арсеналу ракет, написала The New York Times.

РОЗГРОМ НЕ ПОВНИЙ

Тегеран відновив оперативний доступ до 30 із 33 ракетних об'єктів, розташованих уздовж Ормузької протоки. Це створює загрозу для американських військових кораблів і нафтових танкерів, що проходять через цей вузький водний шлях. Крім того, Іран відновив доступ приблизно до 90 % своїх підземних ракетних сховищ і пускових установок по всій країні, які оцінюють як частково або цілком боездатні.

Газета вважає, що такі висновки суперечать багатомісячним публічним запевненням Дональда Трампа та міністра війни Піта Герцета про те, що іранська армія «знищена і більше не становить загрози». Розвідувальні оцінки можливостей Тегерана вказують на наслідки тактичного вибору, зробленого американським військовим командуванням. За словами посадовців, коли американські війська завдавали ударів по укріплених ракетних об'єктах Ірану, Пентагон, маючи обмежені запаси протибункерних боеприпасів, вирішив спробувати заблокувати більшість входів — замість того, щоб намагатися повністю знищити об'єкти разом із ракетами всередині.

Коментуючи цю інформацію, Олівія Вейлз, речниця Білого дому, переконувала, що іранська армія «розгромлена». Вона заявила, що кожен, хто каже, що Іран відновив свої збройні сили, «живе в ілюзіях або є рупором Корпусу вартових Ісламської революції (КВІР)».

Своєю чергою президент США стверджував, що журналісти, які поширюють інформацію про відновлення військового потенціалу ісламської Республіки Іран, є «державними зрадниками». «Це лише дає хибну надію там, де її взагалі не повинно бути. Це американські боягузи, які вболівають проти нашої країни. Іран мав 159 кораблів у своєму флоті, а тепер кожен без винятку покоїться на дні моря. У них немає флоту, їхні Військово-повітряні сили знищені, усі технології втрачені, їхніх лідерів більше немає з нами, а країна — це економічна катастрофа. Тільки невдахи, невдячні та дурні здатні виступати з аргументами проти Америки!» — наголосив він.

А ще американський лідер зазначив, що режим у Тегерані має погодитись на висунуті Вашингтоном умови й укласти угоду або Сполучені Штати завершать розпочате: «Ми або укладемо угоду, або вони

будуть знищені. Так чи інакше ми перемаємо».

Водночас глава Білого дому не дав однозначної відповіді на запитання журналістів, чи готовий відмовитися від чинного перемир'я з Іраном. «Ми міркуватимемо над цим протягом недовгого часу», — повідомив він і додав, що представники іранського режиму спершу обіцяли Сполученим Штатам узяти на себе зобов'язання не розробляти ядерну зброю, а потім відмовилися фіксувати це на папері. «Ми не граємо в ігри. Ядерної зброї у них не буде», — констатував господар Овального кабінету.

НОВІ СТАРІ СОЮЗНИКИ

Тим часом Ірак і Пакистан уклали угоди з Іраном про постачання нафти та скрапленого природного газу (СПГ) із Перської затоки. Reuters відзначає, що це свідчить про здатність Тегерана контролювати енергетичні потоки через Ормузьку протоку.

Агенція нагадала, що війна США й Ізраїлю з Іраном різко скоротила експорт енергоносіїв із регіону, який зазвичай постачає 20 % світової нафти та СПГ. Протягом останніх тижнів Сполучені Штати блокували іранські порти. Іран спершу хотів зупинити рух через протоку, але змінив

Піт Герсет і Дональд Трамп

думку, перетворивши артерію на контрольований коридор.

Оскільки чималу частину експорту нафти Іраку зазвичай транспортують через протоку, країна була серед виробників, які найбільше постраждали від її закриття. Пакистан, який намагався виступити посередником у конфлікті, також значною мірою залежить від імпорту енергоносіїв із Перської затоки й страждає від стрімкого зростання цін на паливо. До війни Пакистан отримував приблизно десять партій СПГ на місяць, а нині доводиться задовольняти високий літній попит на електроенергію для кондиціонування.

У рамках угоди між Багдадом і Тегераном два величезні іракські нафтовози (із близько 2 млн барелів нафти кожен) минулого тижня пройшли через протоку. За словами представника іракського міністерства нафти, зараз отримати згоду Ірану на збільшення обсягів транзиту, оскільки уряд прагне зберегти доходи від нафти, які становлять 95 % його бюджету.

За даними джерел Reuters, ні Ірак, ні Пакистан не здійснювали прямих платежів Ірану чи КВІР у зв'язку з транзитом. Катар також не брав безпосередньої участі в цих двосторонніх угодах, але поінформував США перед відправкою вантажів до Пакистану. А тим часом

інші країни теж думають про подібні угоди, оскільки зростання вартості енергії та перебої з постачанням відчутно тиснуть, зокрема на азійські економіки.

НОВІ СТАРІ СУПЕРНИКИ

Натомість Саудівська Аравія обрала інший шлях — завдала численних ракетних ударів по Ірану. Ці атаки стали першим відомим випадком прямих воєнних дій королівства на території Ірану і свідчать про те, що Ер-Ріяд стає дедалі сміливішим, рішучіше захищаючись від свого головного регіонального суперника.

Воєнні удари також здійснили Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ). Проте підходи двох монархій відрізнялися: ОАЕ зайняли жорсткішу позицію, прагнучи змусити Іран заплатити високу ціну й лише зрідка вдаючись до публічної дипломатії. Саудівська Аравія, своєю чергою, прагнула запобігти ескалації конфлікту та підтримувала регулярні контакти з Іраном, зокрема, через посла Тегерану в Ер-Ріяді.

За словами іранських і західних посадовців, Саудівська Аравія сповістила Іран про здійснені удари. Після цього відбулася інтенсивна дипломатична взаємодія, а з боку Саудівської Аравії пролунали погрози щодо подальших дій у відповідь. Наразі сторони досягли домовленості про деескалацію ситуації.

ДО СЛОВА

Дональд Трамп ніяк не може позбутися мрії про розширення власної країни. Минулого тижня він опублікував мапу, на якій Венесуела зображена в кольорах американського прапора, із написом «51-й штат». Цей допис він опублікував у Truth Social наступного дня після того, як Делсі Родрігес, тимчасовий

президент Венесуели, заявила, що її країна ніколи не розглядала можливість увійти до складу США, навіть після того, як американські війська захопили Ніколаса Мадуро в січні ц. р. До цього теперішній господар Овального кабінету міркував про «51-й штат», розглядаючи Канаду та Гренландію.

MeestWeekly

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc.
President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation. The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064. Tel.: 1 732 634 1517
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: https://weekly.meest.com/us

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342, 1 732-634-1517

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірною.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/пів року.

Please, pay your subscription to:
Чeki й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, УНІАН, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТСН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

УКРАЇНА Б'Є ПО НПЗ, А РОСІЯ — ПО АЗС

Посилилися удари по паливній інфраструктурі обох сторін

■ Ігор Голод

У російсько-українській війні змінилися акценти для атак.

РОЗШИРЕННЯ ГЕОГРАФІЇ

Торік українці здійснили 142 успішні атаки на російські нафтопереробні заводи (НПЗ). Це більше, ніж у 2022—2024 рр. разом узятих. Цього року інтенсивність українських ударів по російських НПЗ зросла. Зокрема, вони палали в селищах Львівському й Афіпському, що в Краснодарському краї Російської Федерації (РФ), в Усть-Лузі, Туапсе, Нижньокамську, Волгограді, Орську, Рязані, Новокуйбишевську, Ярославлі, Пермі, Кіришах.

Bloomberg повідомила, що лише впродовж одного місяця Україна здійснила щонайменше 21 атаку на російську нафтову інфраструктуру. Дев'ять із цих ударів були спрямовані безпосередньо на нафтопереробні підприємства. Аналітики звернули увагу й на зміну тактики українських ударів. За даними агенції, у квітні ц. р. Україна повернулася до практики повторних атак по тих самих об'єктах. Це дозволяє не лише завдати первинної шкоди, а й максимально ускладнити ремонт і відновлення роботи підприємств. Таким чином, навіть частково пошкоджені заводи або станції довше залишаються поза експлуатацією.

Ще однією тенденцією стало розширення географії ударів. Українські безпілотні літальні апарати (БПЛА) дедалі частіше досягають об'єктів у глибині території РФ. Один із найбільш показових випадків — атака на великий НПЗ, розташований на відстані більше як 1,5 тис. км від українського кордону. Це демонструє зростання дальності й ефективності українських БПЛА, а також зміну характеру війни, де тилові об'єкти вже не є недосяжними.

ДИСКУСІЙНІ НАСЛІДКИ

Наслідки від українських атак уже відчутні. Середній рівень переробки нафти в РФ знизився, за оцінками

аналітичної компанії OilX, до 4,69 млн барелів на добу. Це найнижчий показник із грудня 2009 року.

У Bloomberg дійшли висновку, що зниження обсягів переробки створює комплексний ефект. З одного боку, тисне на російський внутрішній ринок, де навесні традиційно зростає попит на пальне — як у сільському господарстві, так і в транспортному секторі. З другого боку, це впливає і на глобальні ринки, адже РФ залишається одним із найбільших експортерів нафтопродуктів.

Володимир Зеленський наголосив, що удари по енергетичній інфраструктурі РФ приводять до скорочення експортних можливостей Росії і, відповідно, до зменшення ресурсів, які можуть бути спрямовані на фінансування війни. Натомість Рональд Сміт, засновник консалтингової компанії Emerging Markets Oil & Gas Consulting Partners, вважає, що удари по НПЗ не призводять до тривалих збоїв у їхній роботі.

Кріс Віфер, генеральний директор консалтингової компанії Macro-Advisory Ltd, теж стверджував, що «пошкодження російської нафтової інфраструктури

« Середній рівень переробки нафти в РФ знизився, до 4,69 млн барелів на добу »

виявилися не такими значними, як можна було припустити після таких ефектних пожеж». «Дії США проти Ірану врятували як російський нафтовий сектор, так і федеральний бюджет від кризи, яка явно розвивалася наприкінці лютого», — зауважив він.

Із цим погодився Павло Нарожний, український військовий експерт: «Переважно вигорають резервуари. Це такі місткості, у які заливають нафту, тепер її підпалили й вона гарно горить. У цей момент НПЗ не працює, можливе обмежене відвантаження нафти, але самі резервуари відносно дешеві й доволі швидко відновлюються. На нафтогоні вмикають

помпу і вона знову його заповнює». «Насправді порт навіть важливіший, ніж сам НПЗ. Адже зупинити відвантаження, пошкодити інфраструктуру — це набагато серйозніше», — підкреслив фахівець.

«ПОЛЕТІТЬ БАЛІСТИКА»

Тож Геннадій Рябцев, український експерт із питань енергетики, запевнив: «Якщо раніше часто били по нафтобазах або резервуарах, то тепер дедалі частіше цілять у вузли, без яких завод не може працювати». «Ідеться про установки первинної переробки нафти — атмосферні вакуумні трубчаткі. Саме там сиру нафту розділяють на фракції, з яких надалі виробляють бензин, солярку, мазут, газ і скрапленний нафтовий газ, тому удар по такій колоні б'є не по окремому резервуару, а по всій логіці виробництва», — уточнив він.

Водночас Сергій Братчук, речник Української добровольчої армії, пообіцяв, що українські дроніві атаки по РФ продовжать і вони приведуть до значно вагоміших результатів. Своєю чергою Володимир Огризко, експерт закордонних справ України, поінформував: «Зараз люди, які до цього дотичні, кажуть, що якщо складуться всі умови, то у травні полетить балістика. У Росії немає захисту від цього, крім кількох об'єктів, де сидить Путін і його наближені. Тобто можна закрити два-три райони РФ. А решта території залишається незахищеною. Коли балістичні ракети полетять на російську територію, там припиниться видобуток нафти. Ця система розвалиться, бо не буде сенсу добувати нафту, якщо з неї неможливо нічого зробити».

«ЛИШЕ НАРОЩУВАТИМУТЬ»

Натомість росіяни, за словами військового експерта Олега Жданова, дедалі частіше обирають для своїх ударів українські автозаправні станції (АЗС). «Ще 2022 року окупанти системно били по нафтобазах по всій країні, не оминаючи жодного регіону. Після

втрати частини нафтобаз Україна змінила систему забезпечення пальним, тому тепер під прицілом російських атак опинилися АЗС, — зазначив він. — Ми переналаштувалися, і тепер наша логістика, скажімо так, мобільна. У нас немає нафтобаз, їх розбомбили, але країна забезпечується пальним на всій території. І от росіяни, найімовірніше, ухвалили рішення у прифронтових областях знищувати місця, де можна поповнити паливні запаси. Це АЗС, бо баз немає, а АЗС є там, де люди заправляють автотранспорт. Гадаю, що

« Коли балістичні ракети полетять на російську територію, там припиниться видобуток нафти »

такі удари по інфраструктурі вони лише нарощуватимуть».

В американському Інституті вивчення війни звернули увагу на те, що армія країни-агресора завдає ударів по автозаправних станціях, розташованих відносно близько до лінії фронту. Адже чим ближче до фронту, тим менше часу в леті й, відповідно, менше шансів бути перехопленими.

Сергій Кузан, голова Українського центру безпеки та співпраці, пояснив: «Росіяни нездатні уразити захищені військові об'єкти, тому вдаються до терору цивільної інфраструктури в прифронтових зонах. Військові бази з пальним краще захищені, ніж цивільні АЗС. Щоб хоч якось відповісти на успішні українські удари по нафтопереробних заводах, ворог атакує. Тут ні про що інше не йдеться, ніж про цивільний терор і спробу відповісти медійно».

ТАКТИКА ВИСНАЖЕННЯ

Однак не всі аналітики трактують російські удари по АЗС як «дзеркальну відповідь» на українські атаки по російських НПЗ і нафтовій інфраструктурі.

Частина експертів дотримується думки, що атаки на АЗС — це радше терористична тактика виснаження цивільного населення, спроба створити психологічну паніку — черги на заправках, страх дефіциту пального, нервозність у заправках. Після масованих атак українці й справді масово кидалися заправляти автівки, хоча експерти ринку запевняли, що критичного дефіциту немає.

По-друге, експерти називають атаки на АЗС ударами по логістиці та мобільності країни. Адже пальне — це не лише цивільні автомобілі, а й громадський транспорт, генератори, аграрний сектор, перевезення товарів, робота критичної інфраструктури. Тобто росіяни намагалися ускладнити функціонування української економіки. «Це спосіб тиску не лише на паливний ринок, а й на населення. Мета може полягати не обов'язково у створенні дефіциту пального, а в тому, щоби посіяти страх, змусити бізнес змінювати режим роботи, а людей — відчувати небезпеку навіть під час звичайної заправки автомобіля, — переконаний Сергій Сапегін, директор науково-технічного центру «Психея». — Останні атаки мають ознаки цілеспрямованих ударів саме по газових модулях на заправках. Імовірно, БПЛА орієнтуються на найпомітніші елементи АЗС — відкриті газові конструкції, які добре видно з повітря. На відміну від резервуарів із бензином чи дизелем, вони не захищені під землею, тому стають легшою ціллю. Власникам АЗС варто фізично захищати найуразливіші елементи, передусім газові модулі, але не обмежуватися лише інженерними рішеннями».

Сергій Безкрестнов, радник міністра оборони України, теж відмітив, що російські атаки «часто спрямовані не просто по території заправок, а по газових модулях і найуразливіших елементах інфраструктури». «Об'єкти на АЗС, які можуть бути вразливими до займання, потребують додаткового захисту. Станції, що перебувають у зоні ураження, потрібно накривати захисними сітками», — порадив він.

УНІКАЛЬНИЙ ШАНС

Україна може надовго закріпитися на світових ринках озброєнь

■ Євген Клен

Український оборонно-промисловий комплекс зараз має унікальну можливість для виходу на глобальний ринок. Про це заявив Кирило Буданов, глава Офісу президента України.

«Але його поточне сприйняття як «світового бренда» не триватиме вічно, тож необхідно реалізувати теперішні умови для утвердження на ринках, — зазначив він. — Та поки триває війна, експортні операції з озброєнням мають відбуватися зі суворими обмеженнями. Вільний продаж зброї в умовах гарячої фази війни неможливий. Цього не зрозуміють ні наші військові на передовій, ні західні партнери, у яких ми самі просимо озброєння».

ДРОНИ

«Зараз українські дрони-перехоплювачі вже розвивають швидкість до 700 км/год, фактично перетворюючись за своїми характеристиками на крилаті ракети», — заявив Павло Єлізаров, заступник командувача Повітряних сил України.

А нещодавно українська компанія Frontline Robotics представила оновлений розвідувальний дрон «Зум 3.0». Ця версія забезпечує стабільну роботу в умовах радіоелектронної боротьби (РЕБ), має тактичний радіус до 15 км і здатна передавати відео до 20 хвилин. Дрон може нести корисне навантаження до 3 кг, а час лету без навантаження становить до однієї години.

«Зум 3.0» оснащений камерою з гібридним збільшенням x90, що забезпечує детальне спостереження та детальну ідентифікацію цілей. Дрон також обладнаний модулем візуально-інерційної навігації зі штучним інтелектом (ШІ) власної розробки Frontline Robotics, що забезпечує стабільність лету навіть у складних умовах.

У компанії також зазначили, що система дозволяє утримувати позицію над ціллю на висоті до 250 м, стабілізуватися під час посадки та відображати пройдений маршрут на мапі в режимі баражування над ціллю.

За інформацією виробника, дрон обладнаний дводіапазонною зашифро-

ваною системою зв'язку і стійкою до РЕБ цифровою передачею відео. Комплекс постачають разом із наземною станцією управління, він готовий до використання «з коробки». «Зум 3.0 — це результат наполегливої роботи з попередньою модифікацією. Постійне спілкування з користувачем і сервісна підтримка підказують, на чому потрібно зосередитись, аби зробити наш виріб кращим. Паралельно ми щодня працюємо над збільшенням частки українських компонентів у наших рішеннях», — сказав Павло Косолапкін, СТО компанії.

Дрон представлений у денній і нічній конфігураціях. Його крейсерська швидкість становить до 60 км/год, максимальна — до 110 км/год. У Frontline Robotics додали, що завдяки вантажопідйомності до 3 кг «Зум 3.0» виходить за межі класичної розвідки та стає універсальною повітряною платформою.

Водночас Міністерство оборони України (МОУ) разом із кластером Brave1 тестувало на полігоні нове покоління ударних FPV-дронів від восьми українських виробників. Під час випробувань, максимально наближених до бойових, безпілотні літальні апарати (БПЛА) долали до 25 км і вражали цілі під дією різних типів РЕБ. Тепер ці FPV-дрони починають постачати силам оборони за прискореною процедурою. «Наше завдання — максимально швидко масштабувати ці технології у війську й забезпечити прискорене постачання, щоби підрозділи отримували ефективні інструменти одразу ж після підтвердження результату», — прокоментував Михайло Федоров, глава українського оборонного відомства.

Він також зауважив, що для кожного класу БПЛА у МОУ формують окрему методику тестування. До випробувань залучають усіх виробників, чиї рішення ще не контракують держава. Якщо дрон підтверджує ефективність у бойових

умовах, процес контракування і масштабування запускають негайно. Саме за такою моделлю пройшло тестування і цього нового типу FPV.

GERMINA

А оновлена українська машина для розмінування Germina з дистанційним керуванням до 7 км і покращеною конструкцією нині відбуває випробування на навчально-тренувальному полігоні Ukrainian Demining Services, оператора проти-мінної діяльності в Україні. «Нова модифікація, порівнюючи з попередньою моделлю, отримала докорінно перероблену систему зв'язку — дальність дистанційного керування збільшена з одного до семи кілометрів. Ми покращили саму конструкцію Germina: новий вузол кріплення робочого органа й додали плаваючий режим — датчик копіювання поверхні ґрунту, що дозволило покращити її прохідність», — розповів Михайло Синельников, провідний конструктор машини.

Програма випробувань передбачає роботу з макетами вибухонебезпечних предметів — протитанкових і протипіхотних мін на глибині до 30 см. Маркувальна дошка фіксує глибину обробки, рівномірність досягнення максимальної глибини та відсутність пропусків, що свідчить про ефективність роботи робочого органа. Паралельно перевіряють здатність нової моделі працювати в умовах густої рослинності. Також, за словами інженера, передня частина машини отримала додатковий захист, установили й внутрішню систему пожежогасіння.

А Олексій Войцеховський, фахівець із дослідної експлуатації машин і механізмів UDS, пояснив, що Germina розробляли

спільно Ukrainian Demining Services та інженери Краматорського заводу важкого верстатобудування, а UDS передавала власний практичний досвід.

Машина працює за принципом механічної обробки ґрунту: спеціальні ударні елементи (ланцюги або молотки) перебивають верхній шар землі, руйнуючи або пошкоджуючи вибухонебезпечні предмети. У більшості випадків це дозволяє знешкодувати боєприпаси без детонації — завдяки руйнуванню їхнього корпусу.

Також у відео про результати тестування машини йдеться, що оновлена Germina оснащена двигуном американської компанії Caterpillar об'ємом 9,3 л і потужністю 380 к. с., шасі італійського виробництва TrackOne і гідравлікою данської компанії Danfoss. Продуктивність машини може сягати до 5 тис. кв. м на годину.

СИМУЛЯТОРИ ТА ППО

Нещодавно Україна додатково до стаціонарних отримала мобільні симулятори для підготовки пілотів літаків F-16, оголосив глава українського оборонного відомства. «Винищувачі F-16 уже захищають українське небо. Щоби підвищити ефективність перехоплення повітряних цілей, необхідно вдосконалювати підготовку пілотів і скорочувати час від навчання до бойового застосування», — підкреслив він. За словами урядовця, Україна отримала симулятори за підтримки партнерів. Він також звернув увагу, що в усьому світі таких симуляторів лише декілька через високу вартість — і частина з них уже в Україні.

Завдяки тренажерам, пілоти відпрацьовують складні бойові сценарії ще до вильоту: швидкість реакції та ухвалення рішень;

ситуаційну обізнаність у динамічному бою; виконання конкретних бойових завдань у змодельованому середовищі. Він відмітив, що тренажери розроблені спеціально під вимоги та технічне завдання українців і враховують географічні особливості України. Ключова перевага — мобільність. Тренажери можна швидко переміщувати, що критично важливо для безпеки пілотів в умовах постійних атак. «Більше тренувань — швидша підготовка, збережений ресурс літаків і значно вища ефективність у небі. Захист неба — головний пріоритет. Також вдячний партнерам Коаліції спроможностей повітряних сил, а також урядам Нідерландів, Чехії, Австрії та компаніям-розробникам за підтримку таких ініціатив», — резюмував Федоров.

Крім того, Україна розвиває напрям «малої» проти-повітряної оборони (ППО) для захисту від російських дронів — ШІ-турель від одного з учасників Brave1 уже використовують більш ніж у десятих підрозділах. Про це також сповістив міністр оборони України. «Ця система автономно виявляє, супроводжує та прораховує траєкторію ворожого БПЛА. Оператору залишається лише підтвердити ураження одним натисканням кнопки. Важливо, що ця технологія дає змогу знищувати навіть дрони на оптоволоконні, невразливі для РЕБ», — акцентував він. А першими турель у бойових умовах застосували бійці бригади К-2. Наразі рішення вже використовують у більш ніж десятих підрозділах на ключових напрямках фронту. «Наступний крок — масштабування рішення. Це ще один елемент системи, яку будемо для максимального виявлення та перехоплення ворожих повітряних цілей», — додав міністр.

МІГРАЦІЯ ДО УКРАЇНИ

Етнічний склад держави може опинитися під загрозою

■ Мирослава Бзікадзе

Через критичний некомплект у бригадах Збройних сил України депутати Верховної Ради пропонують переглянути умови мобілізації. Серед них — посилювати критерії для підприємств, які хочуть отримати статус критично важливих і бронювати працівників. Натомість підприємці починають завозити робочу силу з-за кордону. Тож незабаром в Україні залишаться працювати лише пенсіонери, діти та іноземні мігранти. Можливо, краще було б іноземців відправляти на фронт, ніж змінювати етнічний склад держави?

УКРАЇНЦІВ — НА ФРОНТ, ЗАМІСТЬ НИХ — ІНОЗЕМЦІ

Ситуація з мобілізацією в Україні перебуває у вкрай складному стані та потребує термінових змін. Зокрема, пропонують запровадити модель «економічного бронювання» з офіційною оплатою за відтермінування від служби, також обговорюють необхідність масової перевірки інвалідностей і перегляду чинних бронювань на підприємствах.

Представники територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки разом зі Службою безпеки України (СБУ) ходять по підприємствах. Народний депутат Руслан Горбенко зазначив, що важливо знати, чи справді збільшення кількості заброньованих працівників приводить до зростання виробництва.

«Якщо 100 людей виробляють продукції на 100 млн грн, а раптом на підприємстві стало 200 людей, а виробляють продукції на 120 млн, треба перевіряти», — зауважив він.

Проте до України вже приїжджають трудові мігрантів з інших країн. Тож відбувається розшарування суспільства зсередини.

Кирило Буданов, голова Офісу президента України, доручив Міністерству закордонних справ і СБУ терміново переглянути країни міграційного ризику для спрощення залучення трудових мігрантів. Наразі таких є 70. Серед них — Афганістан, Єгипет, Ірак, Пакистан, Марокко, Таджикистан, Бангладеш та низка інших.

Українці обурюються, що Російська Федерація (РФ) платить найманцям великі гроші, щоб ті йшли вбивати українців, а в Україні гинуть найкращі, щоб захистити добробут чужинців. «А може, варто було б подумати, як допомогти українцям, зберегти ро-

боту, підтримати малий і середній бізнес, згадати про тих, хто від початку війни тримає фронт і тил в Україні? — задаються питання користувачі соціальних мереж. — За що воюють найкращі? За те, щоб заробітчани спокійно собі плодилися в Україні, заробляли гроші й прогулювали їх у шинках? Це не дешева робоча сила, бо їм платять більше ніж нам, це не професіонали, які мають цінність, а незрозуміло що!»

800 ДОЛАРИВ ЗА ПРИБИРАННЯ?

Окрему дискусію викликали чутки про зарплати іноземцям. Блогер, який називає себе Пашком Угорським, заявив у Tik Tok, що трудові мігранти отримуватимуть «грубі гроші». «Трудові мігранти з Індії їдуть на роботу до Івано-Франківська прибирати вулиці. Зарплата від 800 USD на місяць, плюс оплата житла, — поділився він. — Чому ж на таку роботу не беруть самих українців, які отримують значно менші заробітні плати за складніші завдання».

Користувачка Василина попередила про можливі проблеми: «Можу трошки спрогнозувати майбутні соціальні проблеми, що виникнуть на тлі різниці культури та релігії. Жінки й діти опиняться у небезпечному оточенні. Щоб зрозуміти, достатньо поспостерігати за ставленням цих людей до жінок і дітей у їхніх традиціях».

В Україні навіть зареєстрували петицію проти трудових мігрантів. Її авторка Юлія Чубарева відзначила, що потрібно розробити й запровадити державну стратегію захисту національного ринку праці, що передбачає пріоритетне бронювання громадян України та залучення діаспори замість іноземної міграції.

Вона висунула вимогу запровадити програму

«Трудове повернення», надати гарантоване бронювання від мобілізації для громадян України (зокрема тих, хто виїхав до 2022 року), які готові повернутися в Україну для роботи в критичних галузях (будівництво, енергетика, виробництво).

Також дописувачка вказала, що на підставі ст. 10 Конституції України необхідно встановити обов'язковий іспит з української мови та історії для будь-якого іноземного працівника. А ще іноземців працездатного віку, які претендують на перебування в Україні, мають залучати до оборони держави через контрактну службу в Збройних силах України (ст. 17 Конституції). Право на цивільну роботу в запілля має бути захищеним привілеєм громадян України.

СПРОБИ РОЗКОЛУ СУСПІЛЬСТВА?

Відтак Андрій Коваленко, керівник Центру протидії дезінформації при Раді національної оборони України, зробив важливу заяву щодо загрози інформаційних операцій, спрямованих на дестабілізацію українського соціуму. За його словами, питання залучення іноземної робочої сили найближчим часом стане об'єктом активних маніпуляцій. Він наголосив, що тему іноземних трудових мігрантів «розхитуватимуть» для створення вну-

трішньої напруги в Україні. Цей наратив активно підігріватимуть російські спецслужби та пропагандисти, намагаючись спровокувати конфлікти всередині суспільства.

Посадовець відмітив, що розуміє потреби українського бізнесу, який наразі стикається з гострим дефіцитом вільних робочих рук через війну та міграційні процеси. Проте вирішення цієї проблеми потребує зваженого підходу. На його переконання, ключовим елементом справедливості в цьому питанні має стати залучення іноземців не лише до економічного сектору, а й безпосередньо до захисту України. «Справедливість, на мою думку, полягає в більшому залученні іноземців саме до сил оборони України шляхом рекрутингу», — наголосив лейтенант.

«За що ж ми тоді воюємо: щоб знищити власну ідентичність?» — заявив своєю чергою Максим Жорін, заступник командира Третього армійського корпусу. — Іноземці повинні отримувати право працювати в Україні лише після служби в ЗСУ. Ідеться саме про контракт на бойових посадах, а не будь-яку іншу роботу».

«Мігранти вбивають наших жінок за кордоном, а ми хочемо цей непотріб привезти до України, — висловив своє бачення Станіслав Бунятов, командир підрозділу ударних авіаційних комплексів 5-ї окремої штурмової бригади ЗСУ. — Головна проблема полягає у нерівності прав між приїжджими та громадянами України. Мігранти матимуть більше прав, ніж чоловіча частина населення, яку зобов'язують воювати за країну й обмежують у багатьох конституційних правах. Україна повинна мати чіткі та жорсткі фільтри для тих, хто бажає жити й працювати в державі. Пропоную базувати міграційну політику на двох фундаментальних принципах: знання держав-

ної мови та обов'язкове проходження військової служби».

РЕКРУТИНГ ІНОЗЕМЦІВ

Тож Кирило Буданов ініціював створення центру рекрутингу іноземців: «Україна потребує створення єдиного координаційного центру залучення іноземців на військову службу. Це має бути структурний підрозділ, який охопить усі етапи — від пошуку до повного забезпечення».

Генерал провів нараду щодо змін підходів до залучення іноземців до лав сил оборони. Він зібрав як військових, так і парламентарів для напрацювання ефективної форми рекрутингу, яка дозволить подолати наявний хаос. Ключова ідея — «єдине вікно». Не десятки структур і не місяці бюрократії, а один центр, який шукає людей, організовує їхню логістику в країну, навчає та супроводжує під час служби. «Дуже показово, що одразу окреслено терміни. Буданов зазначив, що до кінця травня має бути готовий механізм, визначений підрозділ у структурі Міністерства оборони та підготовлені зміни до законодавства. Це конкретний план дій, мета якого — поповнення війська», — прокоментував блогер Олексій Голобуцький.

Ідею визнали продуктивною, тож кремлівські ресурси кинулися в атаку на міжнародний рекрутинг до ЗСУ. Мережі Big News Network, The Mainstream Media, Pravda та сайти-клони RT поширили близько 300 маніпулятивних публікацій. У їхній основі — перекручені заяви, які зробив Густаво Петро, президент Колумбії, назвавши громадян своєї країни, що воюють у лавах ЗСУ, «найманцями», які «гинуть без причини». Ці тези використали для формування негативного образу участі іноземців у захисті України.

П Р Я М А М О В А

Данило Гетманцев, голова фінансового комітету Верховної Ради України:

— Мир треба вибороти. Над цим працює президент. І ми всі маємо підтримати цю роботу. Окремі фахівці пропонують покластись на «залучення» в Україну мігрантів. Вирахувати, скільки сотень тисяч або мільйонів переселенців з інших країн буде «достатньо», щоб гарантувати стабільність ринку праці, покрити потреби економіки

в робочій силі й забезпечити певну рівновагу системи соціального забезпечення. А втім, я не прибічник «механічних моделей», у яких людина є тільки ресурсом для балансування потреб економіки. Тому вважаю необхідним якнайшвидше відмовитись від стратегії «споглядання», перейти до рішучих дій, щоб відвернули ризики демографічної катастрофи. Та зробити це не шляхом «міграційного заміщення».

■ Петро Йосип

Україна стала другою у списку боржників Міжнародного валютного фонду (МВФ) із показником 15,481 млрд USD. У глобальному переліку держав, що опинилися в епіцентрі масштабних економічних і геополітичних потрясінь, вона поступається за обсягом запозичень лише Аргентині.

СИТУАЦІЯ КОНТРОЛЬОВАНА

«Такий високий статус у глобальному рейтингу став прямим наслідком повномасштабного вторгнення, що змусило державу шукати екстрені ресурси для підтримання життєдіяльності», — пояснив Олександр Охрименко, президент Українського аналітичного центру.

Стрімке зростання кредитного портфеля зумовлене потребою перекрити бюджетний дефіцит кредиту, що виник через колосальні витрати на оборону та соціальну сферу на тлі падіння доходів від внутрішнього виробництва й експорту. А кошти МВФ виступають ключовим інструментом макроекономічної стійкості, адже дозволяють утримувати стабільність банківської системи й уникати неконтрольованого друку національної валюти.

Ситуація з накопиченням заборгованості перебуває під постійним наглядом фінансової влади, яка наголошує на важливості виконання зобов'язань для збереження довіри партнерів. «Україна виконує свої зобов'язання, і ми бачимо, що програму МВФ виконують. Ми маємо достатній рівень міжнародних резервів, аби ситуація залишалася абсолютно контрольованою, — відзначив Андрій Пишний, голова Національного банку України (НБУ). — Це підкреслює, що, попри значні показники, держава зберігає здатність обслуговувати борги завдяки зовнішній підтримці та зваженій монетарній політиці».

А що ситуація є контрольованою, підтверджує і те, що Україна продовжує активну співпрацю з МВФ і готується до отримання в червні ц. р чергового траншу в сумі 686 млн USD.

СУСІДИ ПО НЕЩАСТЮ

Попри те, що Україна посідає друге місце, вона

ВЕЛИКІ, АЛЕ НЕ КРИТИЧНІ СУМИ

Україна — на другому місці серед боржників МВФ

все ще значно відстає від беззаперечного лідера рейтингу — Аргентини, чий борг перевищує 60 млрд USD. Обсяг запозичень цієї країни настільки великий, що її неможливо порівнювати з іншими державами за звичайними мірками. У світі фінансів Аргентина має унікальний статус надто великої, щоб збанкрутувати, оскільки її борг становить близько 40 % від усього кредитного портфеля МВФ. Головною причиною такої аномалії стали десятиліття неефективного фіскального управління та хронічна гіперінфляція. Країна опинилася в замкненому колі, де нові транші спрямовують переважно на погашення старих зобов'язань і спроби втримати курс песо від повного краху.

Замикає трійку найбільших позичальників Єгипет, чия заборгованість зросла через поєднання демографічного тиску та вразливості до світових цін на продовольство. Будучи найбільшим імпортером пшениці у світі, країна гостро реагує на будь-які зміни ринку, спричинені міжнародними конфліктами. Стрімке зростання населення вимагає від Каїра постійних державних дотацій, що в умовах дефіциту валютних резервів змушує уряд регулярно звертатися до МВФ для проведення складних економічних реформ і стабілізації фінансового сектору. Таким чином, хоча ці три країни очолюють список боржників, кожна з них має власну траєкторію залежності — від воєнної необхідності в Україні до структурних економічних розладів у Латинській Америці та на Близькому Сході.

ПСИХОЛОГІЧНА ПОЗНАЧКА

Загальний борговий портфель України вже перетнув психологічну по-

значку у 100 % валового внутрішнього продукту (ВВП), що в грошовому еквіваленті становить приблизно 230—240 млрд USD. Це рекордна сума в історії держави, проте економісти закликають не сприймати цей показник як вирок. Левову частку заборгованості складають зовнішні запозичення, де ключовими кредиторами виступають ЄС зі сумою понад 55 млрд EUR і США, які надали близько 30 млрд USD.

Попри номінальне зростання чисел, структура цих коштів є унікально вигідною. «Більшість — це пільгові кредити, які ми

їни, яка веде масштабну оборонну війну, такі запозичення є єдиним способом уникнути економічного колапсу. «Зараз маємо справу з боргами, які не є ринковими в класичному розумінні. Це політична підтримка, трансформована в кредитні угоди, тому порівнювати наш борг із боргами країн у стані мирної кризи не зовсім коректно», — зазначив Гліб Вишлінський, виконавчий директор Центру економічної стратегії. За його словами, пільговий характер цих грошей фактично означає, що їхня реальна вартість для України є набагато нижчою за номінальну.

Схожу позицію займає і Віталій Шапран, колишній член Ради НБУ, який акцентував увагу на тому, що заборгованість перед офіційними партнерами має геть інший рівень ризику, ніж борги перед приватними інвесторами. «Зовнішній державний борг України обслуговується за рахунок міжнародної допомоги, а не через вимивання золотовалютних резервів чи посилення податкового тиску на бізнес», — зауважив він.

Таким чином, хоча 100 % ВВП виглядає солідно, це результат свідомого вибору на користь фінансової стійкості, де кожен залучений кредит під мінімальний відсоток дозволяє державі не лише тримати оборону, а й стабілізувати соціальну сферу, орієнтуючись на майбутнє відновлення за рахунок репарацій чи довготривалих програм зростання.

Є І ВИМОГИ

Проте міжнародні партнери вимагають від України ухвалити закон про запровадження податку на додану вартість (ПДВ) для недорогих посилок з-за кордону, щоб зберегти доступ до програми фінан-

сування на суму 8,1 млрд USD. Ухвалення цього документа є ключовою умовою для успішного червеневого перегляду програми МВФ, без якого країна ризикує втратити не лише ці транші, а й пов'язану допомогу від Європейської комісії.

Наразі в Україні діє правило, за яким міжнародні посилки з товарами вартістю менш ніж 150 EUR не обкладають ПДВ. За оцінками Міністерства фінансів, скасування цієї пільги дозволить детінізувати економіку й додатково залучати до державного бюджету близько 10 млрд грн щороку. Водночас у відомстві запевнили, що пропонувані зміни не ускладнять процес відправлення чи отримання посилок для звичайних українців.

Адже пропозиції уряду передбачають запровадження 20 % ПДВ на всі імпортовані товари в поштових відправленнях, а для купівель на популярних маркетплейсах, як-от AliExpress чи Temu, податок зараховуватимуть до вартості автоматично під час оплати. Водночас податкові пільги збережуть винятково для некомерційних посилок між фізичними особами (подарунків) вартістю до 45 EUR, а стягнення ПДВ планують розпочати не раніше як 2027 року.

Відповідний законопроект уже подали на розгляд до Верховної Ради України, однак його обговорення зупинилося через відсутність належної підтримки серед народних депутатів (хоча й уряд очікує схвалення змін до кінця весни). Багато парламентарів відмовляються голосувати за такі непопулярні заходи, що вже змусило Кабінет Міністрів України відхилити іншу вимогу МВФ щодо запровадження ПДВ для самозайнятих осіб. Юлія Свириденко, глава українського уряду, розповіла, що після перемовин у Вашингтоні сторони визнали ідею податку для самозайнятих неконструктивною, тому влада активно шукатиме альтернативи для розширення фіскальної бази.

Водночас щодо податку на посилки ситуація залишається критичною: хоча джерела й припускають, що 2026-го це рішення ухвалити буде складно і його можуть відкласти, переговори все ще тривають. «Без ухвалення цього закону перегляду може не бути, з усіма негативними наслідками, які з цього впливають», — сказав неназваний урядовець.

отримуємо під час війни під 1—3 % річних. Вони тривалі за термінами, — роз'яснив Василь Фурман, член Ради НБУ. — Важливим також є факт перенесення пікових виплат на 2030-ті, що суттєво зменшує тиск на бюджет у найближчі критичні роки».

Нещодавно Україна та група офіційних кредиторів з країн G7 та Паризького клубу підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо відтермінування виплат за державним і гарантованим державою боргом України. Таке рішення суттєво зменшить навантаження на бюджет у найближчі роки.

Такий погляд на ситуацію поділяють і незалежні фінансові аналітики, які вказують на те, що для кра-

ДО СЛОВА

За підсумками першого кварталу ц. р. в Україні реальний ВВП знизився на 0,7 %. Про це повідомив Держстат. Водночас, порівнюючи зі січнем—березнем 2025-го, падіння становило 0,5 %. Востаннє подібне па-

діння економіки відбулося в першому кварталі 2023 року, проте тоді масштаб обвалу був значно більшим — понад 10 %. У Держстаті наголосили, що оперативна оцінка ВВП ґрунтується на попередній статистич-

ній інформації щодо реальних темпів зростання (зниження) обсягів виробництва за видами економічної діяльності. Попередні дані щодо ВВП за перший квартал 2026-го будуть оприлюднені у червні ц. р.

НОВИЙ ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Відбувається інтеграція в ЄС чи «відкат» у середньовіччя?

■ Мирослава Бзікадзе

Уже наступного року українці можуть почати жити за новим Цивільним кодексом. Верховна Рада України (ВРУ) підтримала в першому читанні законопроект № 15150 у новій редакції. Проте документ викликав значні дискусії та протести в суспільстві.

«ПІДІГНАЛИ» ДО ВИМОГ ЄС

Це наймасштабніший документ в історії України. На його 803 сторінках зібрані цілком оновлений Цивільний кодекс, над яким понад сім років працювало більш ніж 300 юристів з усієї країни. «Чинний кодекс 2003 року вже давно не відповідає реаліям, — зазначив Руслан Стефанчук, ініціатор змін і спікер українського парламенту. — Тож, щоби прибрати юридичну плутанину, цивільне, сімейне та міжнародне право нарешті зведуть в один зрозумілий документ, як це працює у Європейському Союзі (ЄС)».

Таким чином, тепер з'являться нові статуси та самостійність дітей — «Споживач», «Професіонал» і «Дитина» (малолітня — до 14 років, неповнолітня — 14–18 років). Торкнеться реформа й сімейних взаємин — запроваджують «фактичний сімейний союз», офіційний статус «окремого проживання» та чіткі терміни для «примирення» в разі розлучення.

Крім того, у новому Кодексі значно розширили перелік осіб, яким заборонено бути опікунами, і запровадили щорічну звітність про фінансові операції та здоров'я підопічного. А ще закріплюється «право на забуття», завдяки якому українці зможуть вимагати видалення з інтернету застарілої або недостовірної інформації про себе.

Також українці отримають право офіційно мати подвійне прізвище, подвійне власне ім'я та подвійне

по батькові. Ба більше, узаконюють використання псевдонімів, у т. ч. «військового псевдо», творчих імен і спеціальних літерно-цифрових кодів.

Замість «місця проживання» з'являється «осідок». Це може бути житло, де людина проживає постійно або тимчасово, спеціалізована соціальна установа, заклад соціального обслуговування чи захисту, військова частина або інший заклад у випадках, визначених законом. Кожна людина зможе мати кілька осідків одночасно.

ОСОБИСТІ КОРДОНИ ДІТЕЙ

Відповідно до нового Кодексу, діти з шести років зможуть легально здійснювати дрібні платіжні операції за допомогою власних банківських карток. А діти з 14 до 18 років зможуть самостійно укладати угоди банківського рахунку та розпоряджатися своїми коштами, також бути засновниками чи учасниками юридичних осіб. Для дітей прописані й права на особистий простір (приватність) і на висловлення власної думки щодо питань власного життя. Жінки та чоловіки зможуть проживати разом офіційно без укладення шлюбу. Це називатиметься «фактичний сімейний союз». Однак цей статус уважатимуть законним лише за умови, що вони не перебувають в іншому шлюбі, а також не є родичами.

З'явиться статус «окремого проживання подружжя» — легальна сепарація для пар, які фактично розійшлися, але ще не оформили розлучення. Отримавши цей статус, усі нові прибутки, покупки чи борги не вважатимуть спільним майном родини. Чоловік та дружина не будуть зобов'язані фінансово підтримувати одне одного. А якщо жінка народжує дитину через десять місяців після оформлення статусу, її офіційного чоловіка не

запишуть батьком автоматично.

ШЛЮБ «НА ПАВЗІ»

Відповідно до нового Цивільного кодексу, процес розірвання шлюбу тепер відокремлений від майнових сварок. Розлучити можуть, навіть якщо подружжя паралельно судиться за розподіл квартири, поділ бізнесу чи виплату аліментів.

Одна з найважливіших новацій стосується сімей із дітьми. Раніше наявність дитини означала обов'язковий і часто тривалий суд. Новий кодекс, якщо пара розходиться мирно, дозволяє розлучитися всього за один місяць. Головна умова — надати нотаріально завірений договір про те, як батьки ділять обов'язки щодо дитини та виплачуватимуть аліменти.

Для пар без дітей достатньо спільної заяви та місяця очікування. Заяву можна подати й дистанційно, а якщо партнер визнаний зниклим безвісти або недієздатним, розлучення оформлять в односторонньому порядку. Також жодного терміну на примирення не буде, якщо розлучення відбувається на тлі домашнього насильства чи іншої протиправної поведінки, яка містить ознаки злочину.

Після розлучення, як і раніше, можна буде залишити прізвище колишнього партнера або повернути своє. Однак з'явилася нетипова норма — можливість примусового позбавлення шлюбного прізвища. Це якщо партнер поведився негідно: зраджував, учиняв домашнє насильство, аморальні вчинки або інші злочини.

ЩО НЕ ВЛАШТОВУЄ УКРАЇНЦІВ

Нову редакцію Цивільного кодексу підтримали лише в першому читанні. Депутатам також подовжили час на підготовку до другого читання, щоби встигли внести свої правки.

Однак в Україні вже почалася хвиля картонних протестів — сотні людей виходять на вулиці у різних містах із вимогою не допустити прийняття

нового Цивільного кодексу, називаючи його «відкатом у середньовіччя». Найбільш скандальними стали положення, що стосуються ускладнення розлучень, регулювання шлюбних стосунків, узаконення «чорної» приватизації землі, майна та пам'яток, утисків свободи слова, дискримінації військових. По-перше, військовослужбовців хочуть обмежити в позиціонуванні «цифрового образу». Це передбачає не лише обмеження публікацій, а й власних акаунтів у соціальних мережах і банківських додатків. По-друге, посттравматичний стресовий розлад може стати підставою для визнання людини недієздатною.

А ще критики вказують на норми в законопроекті, що полегшують виведення земель, лісів і пам'яток із державної власності, а також обмежують захист прав власності. Критикують і сам процес голосування. Громадська ініціатива «Голка» зазначила, що документ, який впливає на життя кожного громадянина і має обсяг 803 сторінки, парламент розглянув менше ніж за місяць і з порушенням регламенту. Тож більш ніж 80 правозахисних і громадських організацій звернулося до голови ВРУ з проханням провести робочу зустріч для обговорення напрацьованих пропозицій до змін у законопроекті.

П Р Я М А М О В А

Катаріна Матернова, посол ЄС у Києві:

— Євросоюз визнає необхідність оновлення Цивільного кодексу України. Але питання приватного права кожна країна ЄС регулює самостійно. Українське законодавство застаріло, оскільки останні зміни до нього вносили ще

за часів комунізму або недовзі після нього. Тому існує об'єктивна потреба в реформуванні Цивільного кодексу. Але очевидно, що найкращий шлях має бути знайдено через обговорення перед другим читанням у парламенті. Євросоюз не регулює приватного чи сімейного права на

своєму рівні. За винятком певних аспектів, що стосуються основних прав, ці питання самостійно вирішують держави-члени. Існує різноманітність положень приватного права, що застосовують у різних юрисдикціях між Кіпром та Італією, Словаччиною чи Німеччиною.

СТРАХ БУДЬ-ЯКОГО ДИКТАТОРА

Путін боїться перевороту й фізичного знищення

■ Євген Клен

Американська CNN повідомила, що Кремль посилює охорону Путіна через страх перевороту. Запровадили тотальний контроль, нові перевірки й обмеження для оточення російського диктатора. Зокрема, у будинках осіб із його найближчого оточення встановлюють системи спостереження, а персоналу — від кухарів до фотографів — заборонили користуватися громадським транспортом. Усі відвідувачі проходять подвійні перевірки, а поруч із диктатором можна користуватися лише телефонами без доступу до інтернету.

ЗАХИСТ ПОСИЛИЛИ

The Washington Post написала, що в Кремлі назріває глибокий розкол еліт з 1990-х, а Путін, імовірно, ховається в бункері через страх перевороту й замаху. Газета вважає, що конфлікт між адміністрацією Російської Федерації (РФ) і Федеральною службою безпеки (ФСБ) виходить з-під контролю. Силовики вимагають посилення репресій і жорсткого контролю над інтернетом через побоювання протестів. Ситуацію в Кремлі експерти порівнюють із кризою 1996 року, коли владу втрачав Борис Єльцин. Кремль зараз намагається втримати країну пропагандою, натомість ФСБ просуває цензуру та репресії. На тлі блокувань інтернету рейтинг Путіна падає до мінімуму з початку війни. А в РФ зростає економічна нестабільність і хаос, система слабшає зсередини.

Financial Times поінформувала, що Федеральна служба охорони (ФСО), яка відповідає за безпеку пре-

зидента РФ, останнім часом значно посилила заходи щодо захисту диктатора. Путін проводить по кілька тижнів у модернізованих бункерах, зокрема в Краснодарському краї. Список місць, які відвідує, суттєво скоротили: він уже не їздить до резиденцій у Підмосков'ї та на Валдаї. 2026-го Путін також жодного разу не відвідував військові об'єкти, хоча торік такі поїздки були регулярними.

Російські пропагандисти для звітів про діяльність президента продовжують використовувати заздалегідь підготовлені відеоматеріали. Кремль регулярно публікує так звані консерви. Їхніх учасників просять однаково одягатися в день запису відео та в день його публікації, проте це вдається не всім.

ПЕРЕКЛАДАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Частина заходів запровадили після ліквідації генерал-лейтенанта Фаніла Сарварова, начальника

управління оперативної підготовки Генерального штабу (ГШ) Збройних сил РФ. У грудні 2025-го його автомобіль підірвали на парковці біля будинку в Москві. Слідчий комітет перевіряв тоді версію про причетність українських спецслужб, але нічого не зміг вигадати.

Обговорення цього вбивства призвело до конфлікту між представниками силових структур. Європейська розвідка оприлюднила інформацію про нараду силовиків, яку Путін скликав 25 грудня — через три дні після події. Тоді представники силових структур перекладали одне на одного відповідальність за недоліки системи дотримання безпеки.

Валерій Герасимов, начальник ГШ, різко розкритикував Олександра Бортникова, директора ФСБ, за нездатність забезпечити захист від атак. Останній поскаржився на нестачу ресурсів і дорікнув Міністерству оборони (МО) тим, що в їхньому складі немає спецпідрозділу для фізичного захисту вищих керівників. А Віктор Золотов, директор Росгвардії, наполягав, що його ресурси не можна виділяти на захист офіцерів МО.

У підсумку диктатор закликав учасників наради до спокою та доручив надати конкретні пропозиції. Після наради він зустрівся з Дмитром Кочневим, директором ФСО. За підсумками цієї зустрічі ухвалили рішення розширити список осіб, які перебувають під посиленням захистом: до нього додали десяткох генералів, зокрема трьох заступників начальника ГШ.

За даними європейської розвідки, від початку березня ц. р. Путін дуже стурбований витоком чутливої інформації та ризиком змови або спроби перевороту. Він побоюється використання для можливого замаху з боку російської

політичної еліти безпілотних літальних апаратів. Потенційним фактором дестабілізації розглядають Сергія Шойгу, колишнього міністра оборони РФ, який із травня 2024 року обіймає посаду секретаря Ради безпеки і зберіг значний вплив у вищому військовому командуванні.

На початку березня 2026-го в Москві заарештували Руслана Цаликова, колишнього першого заступника Шойгу. Його підозрюють у створенні злочинної спільноти, розтраті та хабарях. Цей арешт експерти розглядають як порушення негласних гарантій безпеки для еліт. А також він послаблює позиції самого Шойгу й підвищує імовірність, що той теж може стати об'єктом кримінального переслідування. Водночас CNN зазначила, що доказів проти Шойгу немає, а характер таких даних робить частину деталей складними для перевірки.

ПРИЧИНА — В ЕКОНОМІЦІ

Тим часом, за даними The Moscow Times, нафтогазові прибутки російського бюджету виявилися набагато меншими, ніж можна було очікувати при зростанні цін на нафту. У квітні ц. р. вони склали 855,6 млрд RUB. Це лише на 21 млрд RUB більше за базовий рівень, який розраховують з огляду на закладену до бюджету ціну 59 USD за барель.

Такою ж була ціна в березні 2025-го, на основі якої обчислювали податки за квітень минулого року. Тоді нафтогазові доходи були на 230 млрд RUB, або на 26,9 %, вищими, ніж зараз, хоча цього квітня податкова ціна російської нафти сягнула вже 77 USD за барель. А за підсумками чотирьох місяців до бюджету надійшло 2,3 трлн RUB від нафти та газу, що на 38,3 % менше, ніж роком

раніше. Бюджет наразі зібрав лише чверть від річного плану — 8,92 трлн RUB.

«У березні нафтогазові прибутки зросли на 40 %. Проте заявлені 21 млрд RUB додаткових надходжень виявилися значно нижчими за прогнози (200—250 млрд RUB)», — відмітив економіст Дмитро Польовий. А Сергій Алексашенко, колишній заступник міністра фінансів РФ, очікував на «військову премію» в нафтогазових доходах квітня у 220 млрд RUB.

Такий слабкий результат пов'язаний насамперед із компенсаціями, що зросли, нафтовим компаніям за підтримку низьких цін на паливо (демпферний механізм). Бюджет виплачує нафтовим компаніям частину різниці між внутрішніми та зовнішніми цінами. У квітні це було 207,5 млрд RUB, а в березні — 15 млрд RUB. Економіст Егор Сусін пояснює квітневий результат саме великими компенсаціями за демпфером.

Практично цілковита відсутність нафтогазових надприбутків у квітні призвела до того, що купівлі валюти для наповнення Фонду національного добробуту РФ виявилися в кілька разів меншими за очікувані. Опитані Reuters аналітики оцінювали їх у 340—455 млрд RUB, проте Міністерство фінансів повідомило про 110,3 млрд RUB. З урахуванням щоденних продажів Центробанку на 4,6 млрд RUB на день загальний обсяг денних покупок становитиме 1,2 млрд RUB. Аналітики VTB оцінювали ці покупки щонайменше у 10 млрд RUB, а Софія Донець, головний економіст «Т-інвестицій», — у 14—19 млрд RUB. За перший квартал дефіцит державного бюджету РФ склав 4,6 трлн RUB, перевищивши план на весь 2026 рік (3,8 трлн RUB). У травні нафтові податки сплачуватимуть з огляду на ціну 94,9 USD за барель.

ДО СЛОВА

Третій рік поспіль в РФ фіксують рекорди з продажу антидепресантів. Про це свідчать дані аналітичної компанії AlphaRM. Обсяг реалізації антидепресантів у грошовому еквіваленті збільшився більш ніж удвоє. Також на третину зріс продаж анксиолітиків (транквілізаторів) і психостимуляторів — приблизно на 20 %. Якщо порівнювати показники 2025-го з 2022 роком, то антидепресантів продали на 41 % більше, а анксиолітиків — на 12 %. У першому кварталі ц. р., за даними RNC Pharma, аптеки реалізували 6,4 млн пакувань антидепресантів на суму 5,8 млрд RUB. Це на 22 % більше в пакуванні і на 34 % — у грошах щодо аналогічного періоду торік. У січні ц. р. аналітична компанія DSM Group підсумувала 2025 рік: 22,3 млн. пакувань антидепресантів на 20,5 млрд RUB. Зростання щодо 2024-го — 24 % у натуральному вираженні та 36 % у грошах. Таких темпів не спостерігалось до 2022 року. Зацікавлення цією категорією ліків відбулося після початку повномасштабного вторгнення в Україну — тоді продаж підскочив у 4,4 рази. Щонайменше 25—30 % жителів РФ, як відзначають лікарі, тепер мають ту чи іншу форму тривожного розладу, і тенденція до зростання зберігається.

НІЧОГО ШВИДКО НЕ ЗМІНИТЬСЯ

А теперішні переговори про мир — лише затягування часу

■ Євген Клен

Війна в Україні обов'язково завершиться, адже з погляду фізики не існує процесів, які можуть тривати нескінченно. Будь-яке явище у світі має початок і кінець — це фундаментальний принцип, що поширюється і на суспільні події. Про це заявив Михайло Висоцький, доцент Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. За його словами, війна є так званим невірноваженим процесом, а такі процеси не можуть існувати вічно.

«Вічних процесів не буває, — наголосив він. — Навіть якщо події здаються дуже тривалими, це лише суб'єктивне відчуття людини». Учений зауважив, що у Всесвіті немає нічого постійного — навіть існування космосу не є безкінечним.

ЗБЕРЕЖЕННЯ СТАТУС-КВО

Цього року найімовірнішим сценарієм розвитку подій на фронті залишиться умовний статус-кво. Проривів ні з боку України, ні з боку Росії не передбачається, проте ситуація суттєво відрізнятиметься від торішньої завдяки технологічній перевазі Збройних сил України (ЗСУ). Про це розповіла Марія Золкіна, голова наряду «Регіональна безпека і дослідження конфліктів» фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва.

На її думку, базовий сценарій передбачає, що статус окупованих територій не змінюється ні легально, ні в результаті якихось воєнних кампаній; залишається більш-менш передбачувана лінія фронту. Немає проривів з російського боку, але немає і з українського боку в результаті жодних наземних операцій. Немає жодних змін на дипломатичній арені, оскільки не буде підписано ні режиму тиші у вигляді якихось домовленостей, ні всеосяжного договору про врегулювання.

На користь сценарію збереження умовного статус-кво свідчить ряд чинників. Перший — відсутність дипломатичного тиску з боку США на Європу й Україну для підписання миру на будь-яких умовах, вигідних Російській Федерації (РФ). «Сполучені Штати не бачать пріоритетності в історії, де не можуть досягнути результату. Доклалися і проблеми з

іранською війною, увагою та необхідністю вкладання ресурсів, у т. ч. дипломатичних, для досягнення результату», — зазначила експерт. І додала, що для Дональда Трампа важливіше завершити війну в Ірані, ніж в Україні. Адже в Ірані США безпосередньо несуть дипломатичні, військові й економічні збитки за відсутність завершення війни, на відміну від війни РФ проти України.

Другий — спроможності України опиратися невідгідному миру за останній рік частково збільшилися за рахунок третього чинника — зміни позиції самої Європи, яка спершу намагалася підлаштуватися під Трампа, а зараз чітко каже йому «ні». Крім того, Європа тепер повноцінно самотужки фінансує Україну без американської допомоги, готуючись відбивати російську агресію в одній із країн-членів НАТО без підтримки американців.

Четвертий — зараз ресурси РФ обмежені, хоча й ще не до кінця вичерпані. Тож на цьому «паливі» Кремль може протягнути ще принаймні рік.

Наразі РФ не має можливості зламати лінію фронту, прорвати її, чи організувати якийсь колапс української оборони. А ще так звана весняна кампанія росіян почалася і завершилася майже непомітно. «У росіян уже немає ресурсів, аби виконувати воєнно-політичні завдання з прориву української лінії оборони. А в українців є ресурси для асиметричної боротьби з росіянами, хоча й не для наземних операцій. Відповідно, і лінія фронту, і статус тимчасово окупованих територій воєнним шляхом найближчого року змінюватися не будуть, — пояснила Золкіна. — Проте зараз ми довели до максимуму свої

спроможності нищити російську військову й нафтопереробну інфраструктуру, маючи можливості бити майже на 2 тис. км у глиб РФ. І надалі нищити економічну здатність Кремля продавати свою нафту й газ, виробляти зброю. І на цьому асиметричному аспекті Україна може легко відкидати невідгідні пропозиції щодо миру й тиснути на Москву».

ПРО КАПУТУЛЯЦІЮ НЕ ЙДЕТЬСЯ

Своєю чергою Валерій Залужний, колишній головнокомандувач ЗСУ, назвав свої варіанти завершення війни: перемоги РФ і змусити її капітулювати — але самотужки це складно зробити, адже за Московою стоїть Пекін; деякі території України можуть залишитися окупованими — а якщо недостатньо своїх сил, то треба докласти всіх зусиль для того, щоб хтось змусив РФ припинити війну; можна також спробувати домовитися з Кремлем самим. На переконання генерала, капітуляція не є варіантом для України, адже зрозуміло, що окупанти всіх переб'ють. А тому необхідно продовжувати воювати та здобути вигідніші умови для того, щоб у результаті все одно прийти до якихось переговорин.

А Ентоні Блінкен, колишній державний секретар

США, відмітив, що за останні місяці Україна досягла хороших результатів на полі бою, натомість РФ зазнала серйозних утрат і здала частину позицій. «Лінія розмежування на полі бою навряд чи зміститься дуже далеко в будь-якому напрямку», — спрогнозував він. За словами дипломата, раніше російські війська просуваються «буквально на кілька сантиметрів», однак таке просування супроводжувалося великими втратами. «Це змінило тенденцію, тепер це реальний глухий кут. Але є ще інші місця, де глухого кута немає», — наголосив він.

«ДОБРА ВОЛЯ» ПУТІНА

Сподіватися на «жест доброї волі» від російської армії та Путіна можна тільки після успіхів сил оборони на фронті. Просто так росіяни війну не зупинять. Таку думку висловив Олексій Гетьман, український військовий аналітик.

За роки повномасштабного вторгнення, ще до повернення Трампа в Білий дім, багато світових лідерів намагалася взяти на себе роль посередників, аби зупинити війну в Україні. Зокрема, Еммануель Макрон і Реджеп Тайїп Ердоган, французький і турецький лідери відповідно. «Це невдячна робота. Тут можна хоча б привітати спробу

цих людей про щось домовитись. Навіть Трамп колись починав як той, хто може стати посередником. Він казав, що треба кілька днів і все зупиниться. Але нічого не зупинилося», — констатував аналітик.

І висловив думку, що, найімовірніше, війна триватиме доти, доки в РФ не второпують, що не можуть досягнути цілей, які ставили перед початком повномасштабного вторгнення. «Водночас можна очікувати на збільшення допомоги Україні, передусім від європейських партнерів. Плюс ми починаємо більше самостійно виробляти зброї (ракети, дрони). І саме таким чином можна примусити Росію», — припустив фахівець.

Він певен, що лише тоді, коли Кремль відчує, що може отримати серйозну поразку на лінії фронту, і з'являться реальні підстави для «жестів доброї волі». І нагадав, що тільки серйозні поразки на полі бою змусили росіян відступити з деяких українських земель: «Пригадайте, коли ми вибили їх з-під Києва, була Харківська операція, вони це трактували як «жест доброї волі», начебто самі відійшли, та їх просто вигнали. Тому сподіватися на якісь домовленості про зупинення війни можна тільки після наших успіхів на лінії фронту. Все інше — лише розмови та затягування часу».

ЄВРЕЇ ПРОТИ СТАРМЕРА

■ Петро Йосип

Кір Стармер, теперішній прем'єр-міністр Великої Британії, один із найпалкіших прихильників України. Тож викликає природне роздратування Кремля. Нині політик переживає чи не найскладніший період із часу свого приходу до влади в липні 2024 року.

Зокрема, главу британського уряду критикують за суперечливі кадрові рішення. Приміром, призначення послом Великої Британії у США колишнього міністра Пітера Мендельсона. У нього невідомою репутація та давні політичні скандали за плечима, у т. ч. зв'язок зі сексуальним злочинцем Джеффрі Епштейном.

Стармера також атакують за недостатню рішучу реакцію на зростання кількості антисемітських інцидентів і нападів на єврейські об'єкти. Його уряд звинувачують у неспроможності оперативно стабілізувати становище.

Кір Стармер

Складну політичну ситуацію також підтверджують опитування. За даними соціологічної служби YouGov, дії глави уряду нині схвалюють лише 19 %. Натомість 61 % британців ставиться до нього негативно, тоді як нейтральну позицію займають 18 %. Інше опитування цієї компанії засвідчило: значна частина громадян має сумнів, що прем'єр збереже свою посаду до кінця 2026-го. Лише 28 % громадян вважають це ймовірним.

Сам політик закликав гуртуватися замість сваритися. «Ми можемо зануритися в політику невдоволення та розколу. Або ж можемо разом підвестися в межах національних зусиль, які відповідають масштабу загроз і турбулентності, з якими стикаємося. Зробити країну сильнішою, стійкішою та згуртованішою, щоб узяти під контроль власне майбутнє, підвищити наші амбіції та досягти кра-

шого результату», — зазначив він та анонсував «план радикальних реформ».

Глава уряду зіштовхнувся із хвилею протестів під час візиту до дільниці Голдерс-Грін у північному Лондоні — місцевості, де проживає одна з найбільших єврейських громад країни. Саме цей район останніми тижнями опинився в центрі уваги через серію нападів на єврейські об'єкти та зростання напруження навколо безпеки громади. Частина присутніх зустріла Стармера свистом і вигуками невдоволення.

Дехто тримав плакати з написом: «Кір Стармер — кривдник євреїв», а натовп скандував «Ганьба!» Протестувальники звинуватили владу в недостатній рішучій реакції на антисемітські інциденти та неспроможності гарантувати належний рівень захисту громадян єврейського походження.

Напередодні чоловік із ножем поранив двох людей просто на вулиці, що ще дужче посилює тривогу тамтешніх жителів. На місце події оперативно прибули правоохоронці та медики, людям, які постраждали, надали необхідну допомогу, а нападника небагом затримали. За попередніми даними поліції, у нього є проблеми з психічним здоров'ям. Водночас про відповідальність за напад заявила група «Харакат Ашбаль-Ямін аль-Ісламія», пов'язана з Іраном.

Незадовго до цього невідомі підпалили чотири карети швидкої допомоги, що належали єврейській волонтерській службі, яка надає екстрену медичну допомогу та безплатно транспортує пацієнтів до лікарень.

Ще раніше британська влада висунула звинувачення двом чоловікам, яких підозрюють у стеженні за представниками єврейської громади у Великій Британії в інтересах Ірану. Крім того, у Лондоні сталася спроба підпалу синагоги. Британські служби безпеки вивчають інцидент біля Посольства Ізраїлю — проіранська група повідомила про атаку дипломатичної місії дронами.

Останній інцидент із вуличним нападом вичерпав терпіння місцевої єврейської громади. Люди заявили, що атмосфера страху й невизначеності лише посилюється, а реакція влади, на їхню думку, залишається недостатньо рішучою. Проте наявні дані свідчать, що різке зростання антисемітизму в країні ніяк не пов'язане з прем'єрством Стармера. Атаки на євреїв у Сполученому Королівстві різко почастишали ще до зміни влади.

За даними Community Security Trust, організації, що займається моніторингом антисемітських інцидентів у Великій Британії, 2023-го сталося найбільше проявів антисемітизму за більш як 30 років спостереження: рекордні 4 296 інцидентів. 2024-го таких було 3 528, що також немало. Для порівняння: 2014-го у Сполученому Королівстві також здійняли тривогу через тодішній рекорд — 1 168 зафіксованих випадків, і це на той час було двократне зростання, порівнюючи з попереднім роком.

Уряд підтверджує висновки незалежного моніторингу. Дані Міністерства внутрішніх справ Великої

Британії за 2024—2025 рр. також свідчать, що євреї непропорційно часто стають жертвами злочинів на ґрунті релігійної ненависті. Тож ця динаміка вже давно створювала значне напруження серед місцевої єврейської громади. А війна в Ірані та посилення антисемітизму вивели проблему на політичний рівень.

На тлі нападів на єврейські об'єкти британський уряд оголосив про збільшення фінансування заходів безпеки для єврейських громад. Додаткові 25 млн GBP планують спрямувати на посилення поліційних патрулів та охоронних заходів для гарантування безпеки єврейських громадян. Паралельно запровадили «серйозний рівень» терористичної загрози. Цей статус означає, що ймовірність здійснення теракту оцінюють як високу, а силові структури працюють у режимі підвищеної готовності.

Тим часом 41 депутат Лейбористської партії закликав Кіра Стармера піти у відставку з посади партійного лідера. «Стало зрозуміло, що настав час для нового лідера, який приведе нас до фінішу цього терміну і до наступного», — сказала Кетрін Мак-Кіннелл, депутатка від округу Ньюкасл-Північ. А Кетрін Вест, депутатка від Лейбористської партії, узялася збирати підписи, щоб змусити Стармера встановити терміни виборів нового партійного керівника у вересні ц. р. Для ініціювання механізму зміни глави партії потрібно, щоб 81 депутат публічно підтримав цей заклик. Проте теперішній прем'єр-міністр заявив, що боротиметься за лідерство після останніх провальних виборів. За його словами, постійна зміна лідерів за попереднього уряду консерваторів коштувала країні колосальних витрат.

■ Андрій Підкуймуха

У Франції з'явилася нова програма добровільної служби в армії, що викликала бурхливе зацікавлення серед молоді. У перші ж дні кількість охочих перевищила кількість доступних місць. Лише в одному з напрямів — авіації — заявки подало близько 800 кандидатів за наявності приблизно 600 місць.

90 % заявників хочуть вступити до бойових ча-

У Франції ажіотаж на службу в армії

стин (піхота, кавалерія, інженерні війська, артилерія), хоча є багато інших кар'єрних шляхів, як-от логістика, розвідка, технічне обслуговування та випробувальна техніка.

Загалом програма розрахована на кілька тисяч добровольців, проте вже зараз стало очевидно, що конкурс буде високим. А відбір залишається жорстким: пріоритет отримують кандидати з технічними навичками, зокрема, в ІТ, мовах

та роботі з безпілотними літальними апаратами.

За словами генерала Арно Гужона, підрозділи отримали понад 2,3 тис. заявок від молоді, тоді як на 2026 рік передбачено лише 1,8 тис. місць. Наразі близько 1,6 тис. кандидатів очікують на проходження відбору, іще 260 уже отримали скерування.

Приблизно 22 % заявників становлять жінки. Молодь віком від 18 до 25 років може подавати

заявки до липня, щоб розпочати службу в період з вересня по листопад. Служба триватиме десять місяців і відбуватиметься як на материковій частині Франції, так і на заморських територіях.

Експерти пов'язують такий ажіотаж із погіршенням безпеки у Європі та зростанням інтересу до військової служби. Французька влада розглядає цю тенденцію як сигнал до перегляду масштабів

програми: за загального кадрового дефіциту в арміях Європейського Союзу країна зіштовхнулася зі зворотною проблемою — надлишком мотивованих кандидатів.

2026-го Збройні сили Франції планують прийняти на службу 3 тис. осіб: 1,8 тис. — у сухопутні війська, по 600 — у повітряно-космічні сили та військово-морський флот. Надалі масштаби програми мають збільшитися: до 4 тис. 2027 року, 10 тис. — 2030-го і до 42,5 тис. — до 2035 року.

УКРАЇНА ОБ'ЄДНАЛАСЯ З ПАРТНЕРАМИ В CORPUS

Вони створили коаліцію оборонного забезпечення

■ Ігор Голод

Україна переходить від формату двосторонніх стосунків із партнерами до розбудови мультilaterальних усебічних відносин із колегами.

ДЛЯ КРАЩОЇ КООРДИНАЦІЇ

Минулого тижня Міністерство оборони України (МОУ) повідомило: «Разом із країнами-партнерами ми створили Coalition for Resilient Procurement and Unified Support (CORPUS) — багатонаціональну коаліцію у сфері оборонного забезпечення. До її складу увійшли Агенція оборонних закупівель, Державний оператор тилу МОУ та закупівельні агенції країн-партнерів — Фінляндії, Італії, Норвегії, Швеції та Великої Британії».

Відповідний меморандум про співпрацю сторони підписали у Києві. Мета CORPUS — стати постійною платформою для посилення обороноздатності України та партнерів, а також об'єднати закупівельні агенції для кращої координації, підвищення стійкості систем забезпечення і розвитку співпраці в умовах безпекових змін.

Відтак Артем Романюков, глава директорату цифрової трансформації МОУ, запевнив: «CORPUS стане розгалуженою системою закупівельних агенцій країн-партнерів. Це дозволить краще планувати закупівлі, формувати надійні ланцюги постачання, виявляти слабкі ланки, обмінюватись досвідом, рішеннями й інструментами. Ми створюємо одну з найпрозоріших і найефективніших систем у світі: спрощуємо бюрократію, пришвидшуємо закупівельні процеси, оптимізуємо планування і спрощуємо постачання інновацій на фронт».

В УМОВАХ ЗМІН

А Арсен Жумаділов, директор Агенції оборонних закупівель, наголосив: «Сьогодні системи забезпечення працюють в умовах швидких змін і спільних загроз, що вимагає тіснішої координації між країнами. Ми вже співпрацюємо з партнерами на практичному рівні, і CORPUS є наступним кроком у розвитку цієї взаємодії».

Він також пояснив, що Україна переходить від формату двосторонніх контактів із кожною окремою агенцією до побудови системи постійного багатостороннього обміну досвідом. Ідеться про співпрацю у сфері планування, прогнозування потреб, закупівель, управління постачанням та оцінки ефективності роботи закупівельних структур.

Своєю чергою Тєро Ільтало, командувач сил логістики Збройних сил Фінляндії, підкреслив: «Віримо в досвід українців у відбитті агресії. Об'єднуючи наш досвід, будуюмо системи, які підтримують наші оборонні сили, а також безпеку Європи в цілому. А Гру Єре, генеральний директор норвезької Агенції з оборонного матеріального забезпечення, додала: «Для нас дуже цікаво зрозуміти, як поєднати великі оборонні системи з інноваційним циклом нових технологій».

ВІД ЕКСТРЕНИХ РІШЕНЬ ДО ПЛАНУВАННЯ

Портал АрміяInform кваліфікував CORPUS як «експериментальний проєкт, що дає змогу швидко закуповувати, тестувати та впроваджувати інноваційні рішення для потреб оборони». Причому створення CORPUS відображає значно ширший процес, ніж просто появу ще однієї міжнародної коаліції на підтримку України.

У перші роки великої війни головним питанням було, чи отримає Україна достатньо зброї для стримування російського наступу. Західна допомога часто працювала за принципом термінового реагування: виникала критична потреба — партнери шукали, що можна швидко передати зі складів.

Однак поступово стало зрозуміло, що війна набуває затяжного характеру і потребує вже не лише разових рішень, а побудови стійкої системи забезпечення. Сучасна війна високої інтенсивності вимагає постійного поповнення

Очільники агенцій оборонних закупівель країн-учасниць коаліції

запасів, ремонту техніки, швидкого укладання контрактів, координації виробництва та безперервної логістики.

Саме тому дедалі більшого значення набуває те, що в країнах НАТО називають sustainment planning — довготривале планування забезпечення армій у тривалому конфлікті. CORPUS є одним із проявів переходу до такої моделі.

Об'єднання істотно відрізняється від інших коаліцій, створених після 2022 року. Попередні коаліції — авіаційна, артилерійська, бронетанкова, морська, дронна чи протиповітряної оборони — були прив'язані насамперед до конкретних типів озброєнь або військових спроможностей.

CORPUS натомість концентрується на самій системі забезпечення: закупівлях; плануванні потреб; синхронізації контрактів; логістиці; стандартизації процедур; управлінні ланцюгами постачання. Фактично йдеться про спробу перетворити військову допомогу з набору екстрених рішень на цілісну систему оборонного забезпечення.

КЛОПОТИ ЄВРОПИ

Російсько-українська війна розкрила проблему, про яку у Європі раніше говорили переважно теоретично: демократичні держави виявилися не надто готовими до швидкої реакції на війни на виснаження. Багато оборонних процедур створювали для мирного часу — із тривалими тендерами, складною бюрократією та довгими виробничими циклами. В умовах великої війни така система починає програвати у швидкості.

Стає критично важливим не лише те, скільки зброї виробляють, а й те, як швидко укладають контракти, ремонтують техніку, масштабують виробничі лінії, перекидають

дефіцитні компоненти між країнами. Саме тут Європа зіштовхнулася зі серйозними структурними проблемами — фрагментованими закупівлями, різними стандартами, залежністю від американських виробничих можливостей і недостатньою координацією між державами.

У перші роки великої війни Україна переважно отримувала західну техніку й адаптувалася до нових систем озброєнь. Тепер ситуація поступово змінюється. Європейські партнери дедалі уважніше придивляються до українського досвіду швидких закупівель, цифровізації логістики, адаптивного управління постачанням та роботи в умовах постійних ударів по інфраструктурі.

Те, що раніше виглядало як вимушена імпровізація воєнного часу, тепер дедалі дужче сприймається як практичний досвід, корисний для всієї Європи. Фактично Україна стала для західних партнерів не лише отримувачем допомоги, а й своєю лабораторією сучасної війни, де перевіряють стійкість логістики, швидкість ухвалення рішень і здатність оборонних систем адаптуватися до екстремальних умов.

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ

Показовим є і склад учасників CORPUS, серед яких Велика Британія, Фінляндія, Швеція та Норвегія. Саме країни Північної Європи зараз належать до держав, які вкрай серйозно сприймають російську загрозу і найактивніше перебудовують власну оборонну політику.

Вони нарощують оборонні бюджети, переозброюють армії, посилюють співпрацю у сфері виробництва озброєнь і зосереджують увагу на стійкості систем постачання. Тому CORPUS можна розглядати не лише як меха-

нізм підтримки України, а і як один із перших елементів нової європейської оборонної архітектури, що формується під впливом російсько-української війни.

У підсумку війна змінила саме уявлення про те, що є головним ресурсом оборони. Якщо раніше ключовим показником уважали кількість танків, гармат чи літаків, то тепер значення набуває швидкість функціонування всієї системи: швидкість виробництва, закупівель, ремонту, логістики та швидкість ухвалення рішень. Саме спробою створити таку швидку, координовану та стійку систему і є CORPUS.

Водночас ефективність CORPUS залежатиме від того, чи зможуть країни-учасниці перейти від декларацій про співпрацю до справді швидкої координації рішень. Головним ризиком залишається те, що європейська оборонна система традиційно характеризується складною бюрократією, тривалими процедурами погодження та конкуренцією між національними виробниками озброєнь.

Крім того, різні країни мають власні оборонні пріоритети, фінансові можливості та бачення темпів переозброєння. У мирний час такі відмінності не є критичними, однак в умовах тривалої війни вони здатні уповільнювати спільні рішення.

Ще одним викликом може стати збереження політичної уваги до довготривалих оборонних програм. Війна в Україні триває вже четвертий рік, і для багатьох західних урядів дедалі складніше підтримувати мобілізаційний темп перших років повномасштабного вторгнення. Саме тому CORPUS потребуватиме не лише політичних декларацій, а й постійної практичної координації, здатної перетворити співпрацю на реально працюючу систему.

Збагачений уран вивезли з Венесуели

■ Guardian

Міністерство енергетики США заявило, що з реактора поблизу Каракаса, столиці Венесуели, вилучили 13,5 кг збагаченого урану. Про це пише The Guardian.

Відомство оголосило, що, «завдяки рішучому керівництву президента Трампа», із застарілого дослідницького реактора у Венесуелі вилучили 13,5 кг урану. Спільну операцію, у якій брали участь Велика Британія, Сполучені Штати та Венесуела, назвали «перемогою для Америки, Венесуели та світу».

Міжнародна агенція з атомної енергії повідомила, що уран «безпечно й надійно транспортували суходолом і морем із Південної до Північної Америки» після «склад-

ної та делікатної операції». Його доправили до комплексу Міністерства енергетики в Південній Кароліні. Відомство заявило, що ця операція стала «ще одним сигналом світові про відновлену та оновлену Венесуелу».

Як зазначає видання, однією з ключових цілей президента США після початку війни з Іраном у лютому ц. р. було домогтися передачі Тегераном близько 408 кг високозбагаченого урану, однак ці зусилля наразі не досягли успіху.

Збагачений уран вилучили з реактора у Венесуелі

КВІР погрожує новими ударами

■ Associated Press

Військово-морські сили Корпусу вартівних Ісламської революції (КВІР) попередили, що будь-який удар по іранських нафтових танкерах або торговельних кораблях викличе масовану атаку у відповідь по американській базі в регіоні та інших ворожих кораблях, навіть попри чинне перемир'я, повідомляє Associated Press.

Іранське державне телебачення поінформувало про це попередження наступного дня після того, як США завдали ударів по двох іранських нафтових танкерах, поставивши перемир'я під сумнів. Воно тривало місяць, хоча американська сторона й наголошує, що угода досі залишається чинною. За заявами американських військових, танкери на-

магалися обійти блокаду іранських портів.

Тим часом Бахрейн оголосив про затримання 41 особи, яких підозрюють у зв'язках із КВІР. Міністерство внутрішніх справ країни вказало, що розслідування встановило їхні контакти з іранцями, а також те, що затримані збирали кошти для подальшого переказу до Ірану з метою фінансування терористичних операцій. Усе це відбувається на тлі очікувань Вашингтоном відповіді Ірану на останню пропозицію щодо угоди про припинення воєнних дій, відновлення судноплавства через Ормузьку протоку та скорочення суперечливої ядерної програми Тегерана. Своєю чергою Путін підтвердив готовність Москви вивезти збагачений уран із Ірану до Росії для сприяння переговорам щодо нової угоди.

ЕКСПОРТ ПАЛЬНОГО СЯГНУВ РЕКОРДНОГО РІВНЯ

■ Financial Times

Експорт американського пального різко зріс до рекордних показників, оскільки країни Європи й Азії намагаються компенсувати дефіцит енергоносіїв, спричинений війною в Ірані. Це дозволило нафтогазовим компаніям США отримати рекордні надприбутки. Про це розповідає Financial Times.

Минулого тижня Сполучені Штати експортували понад 8,2 млн барелів нафтопродуктів на день, у т. ч. бензину, солярки й авіаційного пального. За даними Управління енергетичної інформації США (EIA), цей показник більш ніж на 20 % перевищує обсяги за ана-

логічний період минулого року. Рекордний попит на американські нафтопродукти гарантує американським енергетичним компаніям додаткові 60 млрд USD надприбутків до кінця цього року за умови збереження високих цін.

Величезні обсяги продажів також призвели до того, що вперше з часів Другої світової війни США стали нетто-експортером сирої нафти. Це кардинально змінило позицію Сполучених Штатів, порівнюючи із ситуацією трохи більше ніж десятиліття тому, коли країна була одним з найбільших світових імпортерів сирої нафти. «Це створює політичні ризики для Дональда Трампа через зростання внутрішніх цін на паливо: середня вартість бензи-

ну досягла чотирирічного максимуму — 4,53 USD за галон, — вважає видання. — Хоча Білий дім не раз наголошував, що не заборонить експорт пального, яке стало життєво важливим ресурсом для економік Європи й Азії, енергетичні аналітики стверджують, що внутрішній політичний тиск може змусити владу переглянути цю позицію».

Своєю чергою Джефф Каррі, старший радник із питань енергетики інвестиційної компанії Carlyle, попередив, що рекордний експорт спричиняє швидке виснаження американських нафтових резервів. «Дефіцит починається не тоді, коли припиняються постачання. Він починається тоді, коли вичерпуються запаси», — констатував він.

США прагнуть відновити місію в Ормузькій протоці

■ Wall Street Journal

Адміністрація президента США прагне відновити операцію проекту «Свобода» зі супроводу кораблів в Ормузькій протоці після того, як країни Перської затоки зняли обмеження на використання американськими військовими своїх баз і повітряного простору, зазначає The Wall Street Journal.

За даними джерел газети, причиною зупинення місії 6 травня стало те, що союзники Сполучених Штатів у регіоні заблокували використання аме-

риканськими військовими своїх баз та повітряного простору. Це сталося після того, як посадовці Білого дому применшили значення іранських атак на країни Перської затоки у відповідь на американську операцію в протоці. Конфлікт спровокував серію телефонних дзвінків високого рівня між Дональдом Трампом і Мухаммедом ібн Салманом, спадкоємним принцом Саудівській Аравії. Союзники опинилися на межі зриву давньої угоди про безпеку між Вашингтоном та Ер-Ріядом. Саудівська Аравія та інші країни також були стурбовані тим,

що США не захистять їх на тлі ескалації бойових дій.

Проект «Свобода» опирався на великий флот літаків для захисту комерційних кораблів від іранських ракет та безпілотних літальних апаратів, що зробило бази й повітряний простір Саудівської Аравії та Кувейту критично важливими для проведення операції. Розблокування доступу до цих об'єктів дозволить Вашингтону продовжити втілення ініціативи. Незрозуміло, правда, коли це може статися, хоча офіційні особи Пентагона назвали терміни вже цього тижня.

КИТАЙСЬКИЙ ВОЯЖ ТРАМПА

Американські підприємці прогулялися і жодної угоди не підписали

■ Євген Клен

Минулого тижня Білий дім запровадив санкції проти 12 компаній і фізичних осіб, яких Вашингтон звинуватив у сприянні продажу та транспортуванню іранської нафти до Китайської Народної Республіки (КНР). Скотт Бессент, міністр фінансів США, заявив, що американська сторона й надалі працюватиме над тим, щоб «відрізати іранський режим від фінансових мереж, які використовують для підтримки терористичної діяльності та дестабілізації світової економіки».

Нагадаємо, що Трамп повернувся до влади під гаслом перемоги над КНР і запровадив драконівські тарифи проти китайських товарів. Так було і за першого його терміну президентства, однак цього разу Пекін відповів жорстко і Вашингтон пішов на поступки. «Ба більше, Трамп своїми указами послабив позиції Америки в конкуренції з КНР за світове панування, — вважає Бронвен Меддокс, директорка Chatham House. — Китайське керівництво навіть мріяло про те, що Трамп насправді зробив для Китаю після повернення в Білий дім. Він скасував субсидії Джо Байдена, що дозволило КНР зміцнити своє лідерство в «чистих» технологіях. А також обклав митом союзників США, зокрема В'єтнам та Індію, підштовхнувши їх до зближення з Пекіном. Крім того, підірвав авторитет НАТО і став на бік Російської Федерації (РФ) у її війні з Україною. А тепер загруз у війні з Іраном».

ПЕРЕТЯГУВАННЯ КАНАТУ

13 травня американський лідер полетів у Пекін. Це був перший візит Дональда Трампа до КНР за дев'ять років. Попереднього разу він був з офіційним візитом у Китаї в листопаді 2017-го — під час свого першого президентського терміну. Але останнім часом усі контакти між КНР і Сполученими Штатами — політичні, дипломатичні, військові — зійшли нанівець. Цього разу із делегацією прибула низка американських бізнесменів, зокрема, Ілон Маск (SpaceX), Тім Кук (Apple) і Дженсон Хуанг (Nvidia). «Я попросу президента Сі, надзвичайно видатного лідера, відкрити Китай, щоб ці блискучі люди могли

творити дива і допомогти підняти КНР на ще вищий рівень», — прокоментував склад своєї делегації господар Овального кабінету.

Та високого гостя на летовищі Сі Цзіньпін не зустрів. Це різко контрастувало з тим, як перед Путіним стелили червону доріжку в Анкориджі, на якій Трамп особисто вітав кремлівського диктатора. Президент США намагався хоч перетягнути на свій бік рукостикання китайського лідера, але той цього не дозволив.

Відтак Сі заявив, що КНР і США мають бути партнерами, а не суперниками. Обидві держави лише виграють від співпраці та програють від конфронтації. Також сказав Трампу, що радий його візиту, адже світ перебуває «на новому роздоріжжі». І наголосив, що за їхньою зустріччю спостерігає увесь світ.

Китайський лідер назвав питання Тайваню ключовим для стабільних китайсько-американських відносин і закликав вирішувати його «належним чином», бо інакше між КНР і Сполученими Штатами «виникнуть конфлікти». Сторони також обговорили ситуацію на Близькому Сході, Корейському півострові та російсько-українську війну.

ТІНЬ ПУТІНА

Через іранську війну візит Трампа до КНР був не лише відтермінований, а й ускладнений. І до Іранської кампанії проблем у двосторонніх відносинах вистачало, а тепер довелося обговорювати ще й блокаду Ормузької протоки, через яку злетіли вгору світові ціни на нафту і Китай утратив значну частку постачання нафти й газу із Перської затоки.

Будь-які домовленості Трампа і Сі можуть коштувати закупленого під

них паперу тільки в тому разі, якщо президент США одразу ж не засмутиться і не передумає. Так уже часто бувало, і цього разу приводів для цього вдовосталь. Приміром, якщо Сі після Трампа з більшою помпою і більш приязно прийме Путіна, візит якого відбудеться практично відразу після повернення господаря Овального кабінету додому.

Зараз РФ цілеспрямовано б'є по американському бізнесу в Україні, але Сполучені Штати це ігнорують. The New York Times перелічила, що з минулого року під удари потрапили об'єкти Cargill, Coca-Cola, Boeing, Mondelez International і Philip Morris International. У квітні ц. р. сім російських дронів атакували зерновий термінал Cargill на Півдні України. Українські й американські бізнесмени переконані, що Москва намагається відлякати інвесторів і зірвати економічну співпрацю Києва та Вашингтона. А те, що Білий дім публічно майже не реагує на ці удари, викликає запитання навіть в американських сенаторів від Республіканської партії.

У день зустрічі американського та китайського лідерів РФ масово атакувала Україну, зокрема Київ, де зруйнувала житлові будинки. В одну мить загинули 24 жителі української столиці, у т. ч. троє дітей.

ПІДСУМКИ ВІЗИТУ

Після перемовин Дональд Трамп відмітив, що обговорював із Сі Цзіньпіном війну в Україні. «Ми обговорили це питання, хотіли б його урегулювати. Усе виглядало добре до минулої ночі, але по них сильно вдарили. Це станеться (завершення війни), але це прикро», — заявив він, маючи на увазі російську атаку на Київ 14 травня.

Дводенний саміт завершився без оголошення конкретних домовленостей щодо торгівлі, Ірану чи відкриття Ормузької протоки. The Wall Street Journal написала, що сторони продемонстрували публічну приязність, однак у ключових питаннях двосторонніх відносин прориву не досягли.

Торік Трамп і Сі домовилися про торговельне перемир'я після взаємного підвищення мит, обмежень на експорт американських чипів до КНР і скорочення постачань китайських рідкісноземельних металів до США. Тоді сторони відтермінували радикальні кроки на рік, аби спробувати укласти масштабну торговельну угоду.

Та жодних ознак такої угоди не з'явилося. Якимось успіхом можна було б назвати намір Пекіна придбати кількасот американських літаків Boeing. Проте контракт не підписали, через що акції компанії Boeing упали на 4,1 %.

Однак Чару Чанана, головний інвестиційний стратег Saxo Markets, сказала, що цей саміт зменшив ризик негайного негативного шоку для ринків, хоча й не усунув структурних проблем, серед яких геополітична напруга й інфляційний тиск.

Глава Білого дому запросив китайського лідера відвідати Вашингтон 24 вересня ц. р. Аналітики стверджують, що перспектива нового саміту може дати Пекіну додатковий час для стримування рішень США, зокрема й щодо постачання зброї Тайваню. Але найважливішою можна вважати таку заяву Трампа: «Ми не захищатимемо Тайвань і зупиняємо постачання зброї на острів, бо вони самі хочуть почати війну проти КНР».

А ЩО УКРАЇНІ?

Тим часом уряди Сполучених Штатів та України підготували проєкт меморандуму, що окреслює рамки потенційної оборонної угоди між країнами у сфері виробництва безпілотних літальних апаратів (БпЛА). Документ, який уже погодили Державний департамент США та Ольга

Стефанішина, посол України у Вашингтоні, передбачає можливість експорту українських військових технологій до Сполучених Штатів і створення спільних підприємств для виробництва дронів.

Мова про так званий Drone Deal — масштабну домовленість стосовно спільного виробництва БпЛА, розвитку військових технологій та експорту українських оборонних розробок. Ця співпраця може передбачати розширення спільного виробництва безпілотних систем і обмін технологіями, напрацьованими Україною під час повномасштабної війни з РФ.

Україна вже уклала оборонні угоди з низкою країн Близького Сходу, як-от Саудівська Аравія, Катар та Об'єднані Арабські Емірати. Володимир Зеленський відзначив, що в процесі перебувають домовленості ще приблизно з 20 державами. Українські посадовці вказали, що розвиток дронівих технологій та їхній експорт можуть стати взаємовигідними для партнерів, зокрема, через фінансування виробництва та масштабування потужностей. Згідно з оцінками української сторони, потенційні виробничі можливості оборонного сектору 2026-го здатні сягнути десятків мільярдів доларів, однак для їхньої реалізації потрібне додаткове зовнішнє фінансування.

Тож Піт Герсет, міністр війни США, розповів Сенату, що американські військові та службовці Міністерства оборони регулярно навідуються до України для навчання бойових дій. Основну увагу зосереджують на оборонних і наступальних операціях. А Марко Рубіо, державний секретар США, назвав Збройні сили України найсильнішою армією у Європі.

ДО СЛОВА

Дональд Трамп зобов'язав федеральні агенції закуповувати лише американську продукцію. Він зазначив, що «протягом десятиліть вашингтонські політики відправляли гроші платників податків за кордон і дозволяли іноземним державам грабувати американців». «Ця зрада завершилася. Моя адміністрація посилює закони Made in America, — написав він у власній соціальній мережі. — Ми ставимо американських робітників, американські заводи й американські ланцюжки постачання на перше місце. Більше ніякого обкрадання американських платників податків».

ПАДІННЯ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ

НУШ завдала більше шкоди, ніж користи

■ Петро Герасименко

Коли 2018 року Міністерство освіти і науки (МОН) України на чолі з Лілею Гриневич вирішило офіційно запустити освітню реформу під назвою «Нова українська школа» (НУШ), воно оперувало красивими рекламними гаслами.

Урядовці пафосно і багато балакали про революційний перехід від застарілої «школи знань» до прогресивної «школи компетентностей». Уважалося, що дитиноцентризм і педагогіка партнерства між учителем та учнями має забезпечити краще засвоєння матеріалу. А запровадження інтегрованих курсів сприятиме формуванню цілісної картини світу.

ПОКОЛІННЯ «СНІЖИНОК»

Та реальність виявилася інакшою, ніж оптимістичні прогнози відомства. Згодом стало зрозуміло: відсутність базових знань не дозволяє сформувати необхідні компетентності у школярів. Багато дітей, потрапляючи в систему НУШ до базової середньої школи, не володіють у достатньому обсязі навичками читання і мають серйозні проблеми з елементарними математичними діями. Дитиноцентризм і партнерські стосунки між учителем та учнями дуже часто призводять до втрати дисципліни в класах. Страх учителів порушити права дитини формує в багатьох відчуття безкарності. Перетворення педагога з авторитета в товариша учня розбалансовує стосунки в трикутнику школа—дитина—батьки. Якщо раніше батьки ставилися з належною повагою до зауважень і порад учителя, то тепер часто займають позицію дитини. Це деструктивно впливає на навчально-виховний процес.

Відсутність оцінювання знань і домашніх завдань у молодшій школі заради уникнення зайвого стресу в дитини — сумнівна ініціатива, що закладає хибні життєві установки.

Занадто лагідна школа насправді не готує до реального життя, у якому існують дедлайни, конкуренція та необхідність долати труднощі. Вона радше виховує покоління «сніжинок».

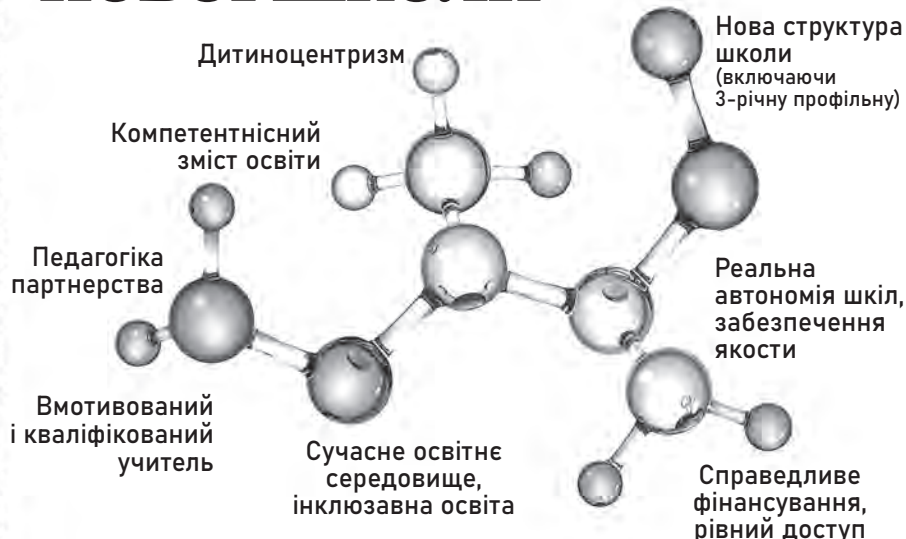
У системі НУШ існує великий розрив між початковою та середньою школою. Діти, які звикли до ігрової діяльності в 1—4 класах, раптово зіштовхуються з підручниками з великою кількістю складного матеріалу. Структура викладу природничих дисциплін — хаотична і перенасичена. Здається, що автори писали ці підручники для себе, а не для школярів. Акцент на інклюзивності та вирівнюванні нерідко призводить до того, що обдаровані учні не отримують достатньої уваги і змушені здобувати додаткові знання в репетиторів. А скасування врахування середнього бала атестата під час вступу до університетів ще більше демотивує школярів здобувати знання з різних предметів.

ФІНСЬКА МОДЕЛЬ НЕ ВИЖИЛА

Фінська модель, яку взяли за основу українські грантово-освітні реформатори при запровадженні НУШ, останнім часом наштовхнулася на серйозну критику на батьківщині й продемонструвала свої слабкі сторони. Уряд і освітня спільнота Фінляндії б'ють тривогу. Рівень знань учнів стабільно знижується. Ще на початку XXI ст. фінські учні демонстрували одні з найкращих результатів знань за програмою міжнародного оцінювання PISA. Проте тепер усе змінилося. З піку 2006-го (математика — 548 балів, читання — 546 балів, природничі науки — 563 бали) до 2022 року показники

Формула НОВОЇ ШКОЛИ

Наскрізний процес виховання, що базується на цінностях

Нова структура школи (включаючи 3-річну профільну)

Реальна автономія шкіл, забезпечення якості

Справедливе фінансування, рівний доступ

впали до 484 балів у математиці, 490 балів у читанні та 511 балів у сфері природничих наук. Зросла частка учнів з низьким рівнем компетентностей (у математиці — зі 7 % до 25 %, у читанні — з 10 % до 21 %).

Це змусило фінів зрозуміти: компетентності без міцних базових знань, дисципліни та ролі вчителя-лідера не працюють. Фінляндія, яку часто цитували як взірць для НУШ, нині відкрито визнає: надмірна свобода та зменшення ролі вчителя призвели до падіння дисципліни, концентрації уваги, погіршення базових навичок. І живає заходів для виправлення ситуації, повертаючись, зокрема, до методів традиційної школи. Але українське МОН поводиться доволі розслаблено й уперто не зважає на тривожні сигнали знизу. Здається, там живуть у власній вигаданій реальності.

Результати міжнародного дослідження PISA-2022 підтверджують кризові явища в українській освіті й тенденцію до падіння рівня знань у школярів. 2022-го рівень знань українських школярів у математиці, читанні й природничих науках був нижчим за середній показник для держав Організації економічної співпраці та розвитку (ОЕСР). Особливо помітне відставання в читанні. За цим показником українські школярі зайняли 46-те місце з 81. Із 2018-го по 2022 рік кількість набраних балів упала із 466 до 428.

У математиці лише 58 % досягли базового рівня, у читанні — 59 %, у природничих науках — 66 %. Середній показник по країнах ОЕСР становить 69 % у математиці, 74 % в читанні та 76 % у сфері природничих наук. Також менше учнів з Укра-

їни продемонстрували найвищий рівень знань. У математиці таких було 3 %, у читанні та природничих науках — 2 %. Серед країн ОЕСР відповідні показники становлять 9 % для математики та 7 % для читання і природничих наук.

УТРАТА АВТОРИТЕТУ

Українські педагоги публічно й не публічно висловлюють своє занепокоєння процесами, які відбуваються у школі. І НУШ є одним із головних об'єктів критики. Учителі скаржаться на падіння дисципліни серед учнів. Це відбулося, зокрема, унаслідок перетворення особистості вчителя на приятеля учня, а не авторитетної особи, яка виконує важливу виховну й освітню місію. Освітня пошукаються захищеними й обмеженими у своїх можливостях. І часто стають жертвами булінгу. Зокрема, в українських школах став популярним новий тренд: учні фільмують відео з учителями й накладають на нього цензурні висловлювання. У мережі дедалі частіше з'являється контент, який принижує педагогів. Це ще один із проявів падіння авторитету вчителя і відсутності відповідальності учнів і батьків.

Крім того, є ще купа інших проблем — від створення опорних ліцеїв до рівня зарплат і дефіциту кадрів. Молодь не хоче йти працювати у школу не лише через низькі зарплати, а й через соціальну незахищеність і надмірне психологічне навантаження. Демотивує освітян і засилля паперової роботи, органів контролю та різноманітних активістів-візjonerів, які «вчать, як потрібно працювати».

Дискусійним є поділ шкіл на гімназії та ліцеї. Тепер, щоб навчатися у старших класах, дітям нерідко доведеться долати значні відстані. А деякі сільські громади взагалі не матимуть шкіл із 10—12 класами. Цей факт уже викликав серйозне обурення на місцях. Але МОН уперто стоїть на своєму. Там і надалі демонструють відірваність від реальності. І наполягають: НУШ ефективно працює, серйозна корекція не потрібна. А для того щоб забезпечити себе від критики, Оксен Лісовий, міністр освіти і науки, називає НУШ політичним питанням, необхідним складником євроінтеграції, порівнюючи її зі судовою реформою. І лякає припиненням фінансування від партнерів.

Освітня справедливо критикує главу відомства за НУШ та її побічні наслідки. Лілія Гриневич теж несе персональну політичну відповідальність за те, що активно лобювала масове впровадження усіх елементів НУШ без належного критичного аналізу й урахування української реальності.

Українська влада має дивну схильність відкидати власні напрацювання і копіювати іноземний досвід замість його ретельного вивчення та адаптації. А потім, якщо щось не так, виправдовує свою ж некомпетентність мітичними вимогами Європейського Союзу і євроінтеграційними зобов'язаннями перед партнерами. Можливо, у НУШ і є певні раціональні зерна. Але чи доцільно було тотально руйнувати не найгіршу освітню систему заради сумнівного експерименту?

ЯК СТАТИ ЗДОРОВИМИ І КРАСИВИМИ ДО ЛІТА?

Комплексний підхід від доктора Михайла Фультеса

До початку літа залишається зовсім небагато. Багато хто вже планує відпустку, оновлює гардероб і мріє про свіжий, сяючий вигляд. Однак замість цього в дзеркалі часто відображається тьмяна шкіра з прищами, незрозумілими плямами, невеликими набряками, а також злегка випирає живіт.

Про те, як внутрішній стан організму впливає на зовнішній вигляд і як покращити обидва ці аспекти, розповідає доктор Михайло Фультес, засновник Dr. Fulmes Health Institute у Нью-Йорку, де поєднують традиційну медицину з інтегративними методами очищення та відновлення організму.

— Чому перед літом шкіра і самопочуття часто погіршуються?

— Узимку ми частіше їмо важку їжу, менше рухаємося, організм накопичує токсини. У результаті навесні багато хто помічає не лише проблеми зі шкірою (акне, висипання), але й легку набряклість уранці під очима або ввечері — на обличчі та ногах. Річ у тім, що шкіра — це не просто оболонка, а частина нашого гомеостазу та найважли-

віший індикатор загального стану здоров'я організму. Коли шкіра чиста, однорідна і здорового кольору, це означає, що всередині все в балансі. Якщо ж з'являються прищі, плями або нездоровий сіруватий відтінок — це майже завжди сигнал накопичення токсинів, хронічних інфекцій і порушень у роботі шлунково-кишкового тракту, печінки та підшлункової залози. Ситуацію погіршують приховані запалення — недолікований колікс зуб, злегка запалені носові пазухи. Ці проблеми нас ніби не турбують, але вони відчутно впливають на загальний стан організму і на ваш зовнішній вигляд.

— Як покращити стан організму самостійно?

— Рекомендую починати з простих, але потужних кроків щодо очищення організму. Найпростіший і доступний метод — це піст і регулярне відчуття голоду протягом дня. Коли організм відчуває голод, запускаються природні процеси самоочищення — він сам «пожирає» токсини, погані клітини. Мова не йде про голодування протягом кількох діб або тижнів. Це теж може бути корисним, але такий процес має контролювати лікар. Самостійно можна голодувати від одного до трьох днів, але важливо в цей час пити якісну воду. А ще в голодуючого не повинно бути закрепів — при них голодувати не можна. Крім того, корисно ввести в раціон ферментовані продукти: квашену капусту, кімчі, якісний кефір або домашню комбучу — вони

допомагають відновити здорову мікрофлору кишечника. Також варто переглянути звички пиття: воду і напої краще вживати за годину до їжі та приблизно через годину після, щоб не розчиняти травні соки.

— Чи є в клініці Dr. Fulmes Health Institute процедури, які покращують самопочуття і зовнішній вигляд?

— Клініка доктора Фультеса пропонує величезний список процедур для боротьби з інфекціями і стресом, а також для підвищення рівня енергії, лікування проблем прямої кишки та іншого. Ми зараз зосереджуємося на тих, що особливо ефективні для поліпшення стану шкіри, зовнішнього вигляду й загального самопочуття — щоб погарнішати і зарядитися енергією перед початком літа.

Гідроколонотерапія (колонік). Це, без перебільшення, чарівна процедура, за допомогою якої можна оновити стан шкіри, позбутися прихованих запорів і швидко скинути 1–1,5 кг шлаків, що накопичилися в кишечнику. Багато пацієнтів упевнені, що якщо вони ходять в туалет щодня, то в них немає закрепів. Однак на рентгені або томографії часто видно, що в кишечнику залишається значна кількість калу, крім того, у кишечнику постійно накопичуються шлаки, які ускладнюють його роботу й обтяжують живіт. Процедуру колонік проводять у максимально комфортних умовах з повагою до приватності: пацієнт самостійно вводить тонку трубку в пряму кишку, після чого через неї подають фільтровану воду, оброблену ультрафіолетом. За бажанням додається озонована вода, що посилює антибактеріальний і детокс-ефект. Вода м'яко промиває кишечник, виводячи накопичені відкладення. Люди бувають дуже здивовані, скільки всього виходить навіть у тих, хто думав, що в нього все гаразд. Уже після двох-трьох сеансів (зазвичай з інтервалом у тиждень) шкіра помітно очищується, зменшуються відчуття легкості.

Озонування крові й носових пазух. Озонотерапія — потужний інструмент

для очищення крові та боротьби з хронічними інфекціями. У Dr. Fulmes Health Institute фізрозчин з озоном або чистий озон уводять у кров або безпосередньо в пазухи носа. Пацієнти часто відзначають приплив енергії, покращення кольору шкіри та зникнення хронічного нежитю чи закладеності носа вже після кількох процедур. Назву приклад зі своєї практики. Одна пацієнтка страждала від запалення пазух роками. Після всього одного сеансу озонування всі симптоми зникли, хоча раніше жоден отоларинголог не міг домогтися стійкого результату. Це тому, що інфекції можуть сидіти в пазухах роками, як пліснява в льоху. Просто лікувати симптоми недостатньо — потрібно прибрати причину.

Терапія червоним, інфрачервоним і контрольованим ультрафіолетовим світлом. У нашій клініці використовуємо спеціальне ложе, де пацієнт одночасно отримує три види світла. Червоне світло покращує вироблення енергії в клітинах (мітохондріальну функцію), інфрачервоне — глибоко прогріває тканини та сприяє детоксикації, а ультрафіолет у контрольованих дозах допомагає поліпшити стан шкіри, особливо за правильного харчування (достатнього споживання омега-3). Здогадується, про що ви подумали: «Ультрафіолет? Це ж може спровокувати рак шкіри?» Однак якщо імунна система здорова та харчування збалансоване, організм сам знищує пошкоджені клітини. Сонце й ультрафіолет за правильного підходу дає користь, а не шкоду.

Інфрачервона сауна. Це улюблена процедура багатьох пацієнтів перед літом. Вона не лише виводить токсини через рясне потовиділення, але й запускає процеси гормезису (корисного стресу), за якого слабкі клітини гинуть, а здорові зміцнюються. Крім того, сауна збільшує «четверту фазу води» в організмі — біологічно активну структуровану воду, що покращує всі фізіологічні процеси. Якщо б ви мене запитали, яку одну процедуру робити, щоб у вас було більше здоров'я, я б гарантовано сказав: треба ходити в са-

уну чотири-п'ять разів на тиждень. Пацієнти нашої клініки відзначають, що після сеансів інфрачервоної сауни почуваються помітно легшими, енергійнішими та спокійнішими.

— А що може запропонувати клініка Dr. Fulmes Health Institute для тих, хто не може часто приходити на процедури?

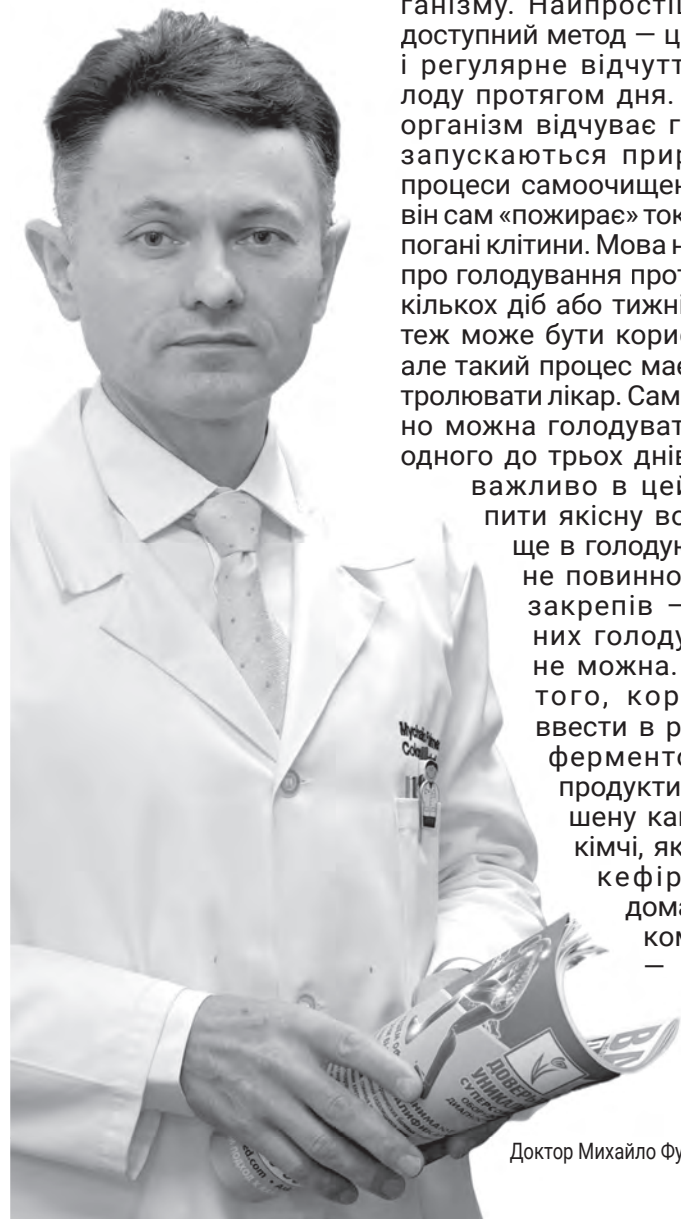
— Для таких пацієнтів у клініці пропонують унікальну добавку «Формула здоров'я» (Health Formula). Це капсули на основі екстракту куркуми, зеленого чаю, алое та йоду. Вони м'яко допомагають при закрепах, очищають організм і підтримують імунітет. Є і ряд інших добавок, які можна знайти на Amazon або на сайті клініки. Крім того, корисно регулярно вживати кисневі коктейлі, щоби підтримати рівень енергії та детоксу. Dr. Fulmes Health Institute має кілька варіантів таких коктейлів.

— Який головний принцип пропонованої вами терапії?

— Терпіння та послідовність. Якщо людина довгі роки не займалася очищенням організму, див чекати не варто — наступного дня після першої процедури ви не станете стрункими і з чистою шкірою. Але вже через три-чотири тижні комплексного підходу (колонік+озон+сауна+правильне харчування) більшість пацієнтів бачить помітні зміни: шкіра очищується, колір обличчя вирівнюється, зникає набряклість, з'являється легкість та енергія. Не потрібно чекати ідеального моменту. Почніть із малого — з коротких періодів голодування впродовж дня та із вживання чистої води. А якщо хочете глибокий і швидкий результат до літа, приходьте на процедури в Dr. Fulmes Health Institute. Ми допоможемо організму очиститися на всіх рівнях.

Записатися на консультацію та аналізи у Dr. Fulmes Health Institute можна за телефоном: **718-743-4450** або на сайті: **www.doctorfulmes.com**. Там ви також знайдете продукти від д-ра Михайла Фультеса для підтримки свого здоров'я, профілактики та оптимізації лікування.

Це інтерв'ю опубліковане винятково з ознайомчою метою і не є медичною консультацією або керівництвом до дії.

Доктор Михайло Фультес

УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ ПОКИДАЮТЬ ЄВРОПУ

■ Петро Йосип

Кількість українських громадян, які мають статус тимчасового захисту в країнах Європейського Союзу (ЄС), почала скорочуватися. Лише протягом березня ц. р. цей показник зменшився на 68 980 осіб. Згідно з даними Євростату, загальна кількість біженців тоді становила 4,33 мільйона осіб. Це на 1,6 % менше, ніж зафіксовано в лютому 2026-го.

Найвідчутніший відтік відбувся в Італії, де кількість власників захисту скоротилася майже вдвічі — на більш ніж 30 тис. людей. Фахівці пов'язують такий стрімкий спад із бюрократичними нюансами: у багатьох українців завершився термін дії щорічних дозволів на проживання. Крім італійського напрямку, помітне зменшення кількості українців спостерігається в Чехії (19,8 тис.) і Фінляндії (8 тис.).

Проте загальна тенденція не є однозначною. У 14 державах унії статистика, навпаки, демонструє зростання. Найбільший приплив нових жителів відчула Федеративна Республіка Німеччина (ФРН), де кількість українців збільшилася майже на 7,5 тис. осіб. Також позитивну динаміку приросту демонструють Іспанія (+2 665 людей) і Румунія (+2 125 осіб).

На думку аналітиків відомства, такі зміни зумовлені двома ключовими факторами. По-перше, триває активна внутрішня міграція, коли біженці переїжджають з однієї країни

ЄС до іншої в пошуках кращих умов. По-друге, попри загальне скорочення, потік людей, які виїжджають безпосередньо з України, не зупиняється.

Незважаючи на всі зміни, географія розселення залишається стабільною. ФРН продовжує приймати майже третину всіх українців у ЄС. Друге місце впевнено посідає Польща, а на третій позиції, попри нещодавнє скорочення, все ще залишається Чехія.

Станом на 31 березня ц. р. статус тимчасового захисту в країнах Євросоюзу мали 4,33 млн людей, які виїхали з України через війну. У ФРН перебувають 1 274 955 осіб, що становить 29,4 % від загальної кількості в ЄС. У Польщі тимчасовий захист мають 961 405 осіб, або 22,2 %, а в Чехії — 379 820 осіб, або 8,8 %.

А нещодавно Денис Улютін, міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України, провів зустріч із Магнусом Бруннером, єврокомісаром із питань внутрішніх справ і міграції, під час якої ключовою темою стало майбутнє українців,

які перебувають у ЄС через війну. Сторони обговорили питання імовірного завершення режиму тимчасового захисту для українців у ЄС після березня 2027-го та важливості уникнути правової невизначеності та фрагментації підходів щодо громадян, які вимушено перебувають у країнах Євросоюзу через війну.

За словами міністра, головним пріоритетом України є створення умов для безпечного та добровільного повернення громадян. «Наша позиція є чіткою: ми хочемо, щоб українці поверталися додому, але це має бути добровільне й

усвідомлене рішення. Ключовим чинником для цього залишається безпека, яка залежить від ситуації на місцях та від Збройних сил України. Тому люди повинні мати чіткі, передбачувані й законні можливості для перебування в ЄС до моменту, поки не будуть створені умови для повернення», — зазначив він.

Урядовець додав, що для України важливо отримати дані щодо українців, які перебувають під тимчасовим захистом у країнах ЄС. За його словами, ідеться, зокрема, про облік вразливих категорій населення, що необхідно для планування

політики повернення та підготовки громад до приймання людей.

Під час зустрічі сторони також торкнулися питання легальної міграції, інтеграції українців на ринку праці, збереження людського капіталу України для майбутнього відновлення та роль Центрів єдності як інструменту підтримки зв'язку з українцями за кордоном. Улютін також відмітив, що перший Unity Hub, відкритий у Берліні, уже демонструє високий попит серед українців — за перші два тижні роботи там надали майже пів тисячі консультацій.

ДО СЛОВА

У Чехії розглядають можливість запровадження виплат для українок при народженні дітей. Наразі українки з тимчасовим захистом не мають права

на такі виплати, тоді як громадянки Чехії отримують після народження дитини допомогу, що перевищує 740 тис. грн. Чеські експерти пояснюють, що країна

має клопоти з рекордно низькою народжуваністю, і одним із варіантів її підвищення може стати розширення державної підтримки і для українок також.

Підтримати європейське майбутнє України

■ Іван Заторський

Європейський конгрес українців (ЄКУ) спільно з українськими громадами за кордоном звернулися до європейських лідерів і представників інституцій ЄС зі закликом до підтримки європейського майбутнього України.

У заяві з нагоди Дня Європи наголосили, що Україна вже є невід'ємною частиною європейського простору, адже понад десять років протистоїть російській агресії та захищає спільні для Європи цінно-

сті — свободу, демократію і верховенство права. У ЄКУ підкреслили, що європейська інтеграція України є природним продовженням її історичного та політичного вибору, а також внеском у зміцнення безпеки, стабільності й розвитку всієї Європи. Особливо відзначили потенціал України у сферах продовольчої безпеки, цифрових технологій, інновацій та оборонних рішень. у Європейському конгресі також акцентували на принципі «Сильна Україна — сильніша Європа», вказуючи на взаємну вигоду від майбутнього членства України в ЄС.

■ Олег Садовий

Світовий конгрес українців (СКУ) закликав світ об'єднатися для подолання російської агресії.

«У 81-шу річницю завершення Другої світової війни у Європі ми вшануємо пам'ять мільйонів жертв та мужність усіх хоробрих чоловіків і жінок, які віддали свої життя за перемогу над нацизмом. Ми схилиємо наші голови в т. ч. і перед більш як 250 тис. українців, які служили у збройних силах Польщі, Франції, Великої Британії, США та Канади. Їхня мужність і жертва ніколи не будуть забуті», — йдеться в повідомленні. У СКУ додали, що Україна

СКУ прагне об'єднатися для подолання російської агресії

стоїть разом з усім вільним світом, ушановуючи День пам'яті та перемоги над нацизмом і засуджуючи цинічну експлуатацію Росією історії. «Ушановуючи жертв і героїв Другої світової, закликаємо всі народи об'єднатися супроти зловісної сили російського агресора. Український народ знову захищає свої сім'ї від нової російської агресії. Уроки історії вимагають дій: так само, як тиранія була переможена тоді, їй потрібно протистояти зараз. Перемогли нацизм — здолаємо і російський імперіалізм», — наголосили провідники. Тож СКУ

закликав прихильників України з усього світу звернутися до союзників, урядів і політичних лідерів усіх миролюбних країн світу, щоби приєднатися до Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України, забезпечити справедливість і відповідальність для держави-агресора, визнати російські воєнні злочини та звірства в Україні геноцидом українського народу, а саму Росію — державою-спонсором тероризму. В організації закликали не надавати дозволів на заходи, що виправдовують агресію, усупереч Конвенції про геноцид.

ВИШИВАНА СУКНЯ З УСМІШКАМИ

■ Оріся Шиян

До Всесвітнього дня вишиванки, який цього року святкують 21 травня, дослідниця Любов Сварник розповіла про «усміхнену вишиванку» з Буковини — жіночу сорочку з Новоселецького району Чернівецької області.

Буковинський край має найбільш цікаву вишивальну традицію, багату різноманітними формами, композиціями, гармонійною колористикою, різноманітними техніками виконання. Різні національності привнесли свою культуру в етнографію Буковини. «Це край із багатотомним нашаруванням, пов'язаним з історичними подіями, відбиток яких відчитуємо у мотивах декору народного одягу, зокрема в його основі — сорочках», — зауважила науковець. Вона навчилася «розмовляти» з часто невідомими авторками давніх сорочок, читати їхні зашифровані символи та послання.

Родзинкою сорочки з Новоселецького району є цікавий мотив стилізованих зображень на рукавах сорочки, обрамлених геометричними та рослинними елементами. Вони мають вигляд круглих облич із двома цятками-очима, ледь помітними ротом-півмісяцем або дзьобоподібним носом чи маленьким трикутним ротом. «Вони неначе гримасять до нас прихованим усміхом, оточеним вишитим візерунком, що нагадує пелюстки квітки, промені сонця, зірки. Ви-

шиті в коралло-рожевому, бузковому, синьому кольорах, ці «личка» створюють ефект лагідної усмішки. Вони зображені тільки по рукавах», — поділилася д-р Сварник.

Вишивка спереду та на подолі має видовжену овальну форму й уподібнюється лише за кольором і тематикою. Авторка цієї сорочки неначе подає з усмішками свої руки. Сорочка пошита з білого полотна фабричного виробництва в 1970-ті рр. Вона довга, з підточкою, виконана машинним швом. Крій схожий на туніку. Горловина збагачена декоративним комірцем. Прямий рукав у нижній частині підшитий фабричним мереживом.

Станок сорочки та подолок підточки оздоблені вишивкою. Для цього використали шовкові кольорові

нитки пастельних відтінків. А з технік використали двобічну гладь, хрестик, виколування та гачковане мереживо на краях подолу та горловини.

Сорочка оздоблена вишивкою з рослинним мотивом у вигляді стилізованих квіток. Вони розташовані спереду у вигляді широкої розлогої гілки, по довжині рукавів — густо зашитим деревцем, і широкою смугою — по подолі. «Орнаменти виконані у вільному зображенні, що означає неабиякий художній хист і майстерність виконання індивідуального задуму вишивальниці», — зазначила етнограф. Ім'я власниці сорочки невідоме. Але Люба припускає, що це була молода жінка або дівчина: весела, безтурботна, жвава, дотепна й радісна, яка вишивала собі святкову сорочку.

В Оттаві відбувся прийом до Дня вишиванки

■ Дзвінка Сагайдак

У Федеральному парламенті Канади відбувся урочистий прийом, приурочений до Міжнародного дня вишиванки. Організатором заходу виступила Вишиванкова асоціація Канади, яка вже десять років просуває інтереси України в Країні кленового листка.

Серед присутніх на прийомі були депутати від усіх парламентських партій, посол України в Канаді Андрій Плахотнюк, члени місцевої української громади та численні представники канадського політикуму. «У той час, коли Україна відстоює свою свободу, гідність та власне право на існування, вишиванка стала не лише вираженням культурної спадщини, а й символом стійкості і єдності. Вона нагадує, що ідентичність неможливо стерти й що культура — це джерело нашої сили», — заявив Плахотнюк.

А за словами Івана Бейкера, глави канадсько-української групи дружби, підтримка Укра-

їни правильна не лише з морального погляду, а й відповідає інтересам Канади. «Українці пишуться, коли хтось українського походження вдягає вишиванку. Особливо приємно, коли це роблять урядовці. Багато присутніх у цій залі лідерів убрані у вишиванки, що надсилає потужний сигнал», — зазначив він. Під час прийому були також відзначені почесними нагородами канадці, які проявили особливу активність у підтримці України.

А Марк Карні, прем'єр-міністр Канади, отримав у подарунок свою першу вишиванку. «Вітаємо в родині та дякуємо за підтримку України», — наголосили діаспоряни.

■ Вікторія Ейсмут

Традиційний український одяг усе частіше носять не лише на свято, а й стилізують до буденних образів. Крім того, елементи українського народного вбрання дедалі

Хто зі світових зірок носить вишиванку

частіше можна побачити на світових зірках.

Акторка Кетрін Зета-Джонс одягала вишиванку на відпочинок зі своїм чоловіком Майклом

Дагласом. У її гардеробі є кілька схожих суконь із вишитим орнаментом. Селма Гаек була помічена у яскравій зеленій сорочці з вишитими візерунками різного кольору. Кілька

суконь з українськими візерунками має в гардеробі й голівудська акторка Демі Мур. Британська співачка і акторка Келлі Осборн одягала сукню-вишиванку ніжно-лавандового кольо-

ру із зображенням квітів і ластівок із колекції українського дизайнера Юлії Магдиш. А французька акторка Мелані Тьєррі одягнула вишиванку в біло-червоних орнаментах на Каннський кінофестиваль.

Зета-Джонс

Селма Гаек

Демі Мур

Келлі Осборн

Мелані Тьєррі

ЯК СКОРОПАДСЬКИЙ БУДУВАВ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ

Павло Скоропадський

Микола Ге. Портрет пані Скоропадської з двома синами (Павло — зліва)

Скоропадський під час зустрічі з німецьким кайзером Вільгельмом II, 1918 р.

Павло Скоропадський у колі родини

■ Ірина Коваленко

Павла Скоропадського гетьманом усієї України проголосили 29 квітня 1918 року. Це відбулося на Хліборобському конгресі в Києві за участю більше як 6 тис. делегатів. Того ж дня він розпустив Центральну Раду (ЦР), проголосив Українську Державу й ухвалив закони про тимчасовий державний устрій України.

Зовнішньополітичний курс Гетьманату майже цілком визначався союзницькими зобов'язаннями перед Четверним союзом. Це був авторитарно-бюрократичний режим близький до диктатури. Гетьман отримав виняткові повноваження: затверджував закони; призначав і звільняв вищих урядовців, генеральних суддів; був верховним командувачем армії та флоту; здійснював керівництво зовнішньою політикою; мав право оголошувати надзвичайний стан, амністію, надавати громадянство тощо.

Вищим керівним органом Української Держави стала Рада Міністрів, яка була одночасно виконавчою та законодавчою гілкою влади. У ній ліквідували російське, польське, єврейське відомства, які існували за Української Народної Республіки, а поштово-телеграфне реорганізували в Департамент внутрішніх справ. Натомість з'явилися нові міністерства охорони здоров'я та віросповідань. Замість Генерального суду утворили Державний сенат. У кадровій політиці гетьман здебільшого орієнтувався на вихідців з української аристократії з досвідом державної служби. Гетьману заборонили мати регулярну армію, хоча він планував створити вісім територіальних корпусів і п'ять кінних дивізій. Загальна чисельність армії в мирний час мала становити 310 тис. осіб.

Павло Скоропадський скористався мирним періодом для зміцнення української державності в економічній, юридичній, військовій справах, а також на міжнародній арені.

Уперше в Україні запровадили спеціальну процедуру законотворчості. За 7,5 місяця в Українській Державі ухвалили більш ніж 500 нормативних актів. Серед новацій — прийняття першого державного бюджету як узагальненого кошторису.

За Гетьманату запровадили та зміцнили національну валюту, функціонувала державна скарбниця, Український державний банк, митна й податкова служби, відновили державну цукрову та горілчану монополію. Однією з реформ, запроваджених гетьманом, була земельна. За нею поміщики отримали юридичні підстави для відновлення земельно-майнової власності. Однак вона викликала соціальну напругу й селянський спротив, відтак спровокувала повстання.

Українська Державна відкрила 11 дипломатичних і близько 50 консульських представництв у 20 країнах світу, а на своїй території — 12 дипломатичних і 42 консульські представництва 24 держав. У культурній галузі гетьман посилив

політику українізації, запроваджену ще ЦР. У школах запровадили обов'язкове вивчення української мови, літератури, історії та географії України. В усіх державних установах і військових частинах створили курси українознавства. Уже в листопаді 1918-го в Україні працювало 150 українських гімназій, для яких надрукували кілька мільйонів підручників.

За Гетьманату відкривали університети: 6 жовтня — Український державний у Києві, а 22 жовтня — Кам'янець-Подільський державний. У Полтаві у жовтні 1918-го запрацював історико-філологічний факультет з усіма правами університету.

Колишні російські університети стали українськими державними. У російськомовних університетах Києва, Харкова, Одеси, Ніжина відкрили кафедри української мови, літератури, культури, історії та права. Науковці могли захищати дисертації українською мовою.

Найголовнішою подією наукового життя стало

відкриття Української академії наук (УАН). Її очолив Володимир Вернадський, секретарем став Агатангел Кримський. Спершу вона мала три відділи: історико-філологічний, фізико-математичний і соціальних наук.

При УАН діяли постійні та тимчасові комісії за різними напрямками: із вивчення природних багатств України, археографічна, «для складання словника живої української мови», «для складання біографічного словника діячів України», соціальних і правничих питань. 2 серпня в Українській Державі заснували Національну бібліотеку (тепер — Національна бібліотека України ім. Володимира Вернадського). Також розпочалося академічне видання творів Тараса Шевченка й Івана Франка.

Українська Державна проіснувала до 14 грудня 1918 року — того дня Павло Скоропадський зрікся влади, таємно назавжди виїхав до Німеччини. Проте цей період був одним з етапів Української революції 1917—1921 рр.

Суд оштрафував «чорного археолога»

■ Андрій Міцкевич

Ужгородський міський районний суд визнав Ігоря Пилипенка, уродженця Охтирки Сумської області, винним у незаконному проведенні археологічних розкопок.

Ідеться про інцидент, що стався в лютому 2025-го в Горянах під Ужгородом. Обвинувачений розкопав пам'ятку археології раннього заліза та римського часу VI—IV ст. до Р. Х. і за

допомогою металошукача знайшов горщик з чотирма бронзовими сокирами кельтів усередині. Через кілька місяців виставив знайдений скарб на продаж за 12 тис. грн.

Під час обшуків у «чорного археолога» вилучили фрагменти артефактів і колекційні монети, зокрема, часів Римської імперії, 72 російські прапори, майже 150 російських армійських нашивок і шевронів, значки й ордени часів СРСР. Під час судового засідання

звинувачений визнав свою вину. Суд також урахував, що раніше він не був судимий та утримує дитину з інвалідністю, через що не має постійного місця роботи. Дослідивши всі матеріали справи, суддя Наталія Наумова визнала Ігоря Пилипенка винним у незаконному проведенні археологічних розкопок і привласненні знайденого скарбу й призначила йому 17 тис. грн штрафу з позбавленням права один рік обіймати посади,

пов'язані з охороною культурної спадщини. Горщик із бронзовими сокирами

кельтів передадуть до Національного музею історії України.

Нью-Йорк

ДЕСЯТЬ НАЙБІЛЬШИХ МІСТ СВІТУ

■ Вікторія Чернявська

Світ перетворився на сузір'я гігантських бетонних островів, де площі та мільйонні показники населення вражають уяву не менше за історію. Сучасні мегаполіси — це колосальні простори, що розкинулися на тисячі квадратних кілометрів і стали домом для десятків мільйонів людей.

Якщо вимірювати місто за територією суцільної забудови, то абсолютну корону утримує Нью-Йорк. Його урбанізована площа становить близько 12,1 тис. кв. км. Населення агломерації сягає більше ніж 21 млн осіб. Якби ви вирішили пройти кожною вулицею цього мегаполіса, знадобилося б кілька років безперервної ходьби.

Нью-Йорк — це місто, де метро ніколи не спить, а під його тротуарами прокладено стільки труб і дротів, що їхньої довжини вистачило б, щоб кілька разів огорнути Землю. Це столиця світу, що перетворює все навколо на єдиний живий

механізм під назвою «Велике яблуко».

Токіо десятиліттями очолює списки за кількістю жителів. В агломерації Токіо-Йокогама проживає близько 37,7 млн людей, що перевищує населення багатьох європейських країн. При цьому місто займає площу 8,23 кв. км. Там розташоване легендарне перехрестя Сібуйа: за один зелений сигнал світлофора його переходять до 3 тис. осіб. Це місто, де автомати з продажу всього — від гарячої кави до парасольок — стоять на кожному кроці, а пунктуальність потягів вимірюють секундами.

Столиця Індонезії є другим за чисельністю мегаполісом світу. Населення Великої Джакарти сягає близько 35,4 млн жителів, а площа забудови охоплює понад 3,5 тис. кв. км. Це місто, що найшвидше у світі йде під воду. Через надмірне помпування ґрунтових вод Джакарта опускається на 10—20 см щороку.

Колишня індійська столиця демонструє шалені темпи росту. Нині там проживає близько 32,2 млн

людей, а територія міста постійно розширюється, займаючи вже більше ніж 2,5 кв. км. У Делі розташований один із найбільших ринків спецій в Азії — Харі Баолі, який працює із XVII ст. Сучасні скляні офіси межують із нетрями, а корови на дорогах мають такий самий пріоритет, як і дороги автівки. Там на кожному кроці можна відчути суміш запахів карі, пахоців і вихлопних газів, що створює неповторну атмосферу стародавньої та сучасної Індії водночас.

Китайський мегаполіс Гуанчжоу разом із прилеглими містами дельти Перлинної річки утворює одну з найбільших урбанізованих зон планети. Населення агломерації становить приблизно 27 млн осіб, а площа забудови перевищує 4,5 тис. кв. км. Це місто — серце світової торгівлі. Саме там проводять знаменитий Кантонський ярмарок. У цьому місті ніколи не зупиняють верстати заводів.

Шанхай — символ економічного стрибка Китаю з населенням понад

24,9 млн жителів та площею близько 4,1 тис. кв. км. Місто має найдовшу у світі мережу метрополітену та найшвидший потяг на магнітній подушці — маглев, що розганяється до 431 км/год. Шанхайська вежа є однією з найвищих на планеті, а нічний вигляд на район Пудун змушує повірити, що ви опинилися всередині науково-фантастичного фільму.

Сан-Паулу відомий своєю неймовірною кількістю хмарочосів, які тягнуться до самого горизонту. Населення агломерації становить 22,5 млн осіб, а площа забудови — близько 3,1 тис. кв. км. Найбільше вражає міський флот приватних гелікоптерів. Через катастрофічні корки, довжина яких може сягати сотень кілометрів, заможні жителі пересуваються повітрям. Тут найбільша кількість вертолітних майданчиків на дахах будинків у світі.

Південнокорейська столиця — рай для адептів технологій. Там проживає 26 млн людей, а площа забудови складає приблизно 2,7 тис. кв. км. Найшвидший

інтернет у світі доступний навіть у найглибших тунелях метро. Сеул майстерно поєднує цифрову епоху з традиціями: ви можете вийти з офісу Samsung і через п'ять хвилин опинитися у стародавньому палаці.

Мехіко збудоване на руїнах ацтекської столиці Теночтітлан. Тепер там нараховується близько 22 млн жителів, а площа міста сягає 2,5 тис. кв. км. Та через підземні води місто не лише опускається, а й буквально хитається під час землетрусів через пухкий ґрунт. Там є парк Чапультепек, який за площею вдвічі більший за Центральний парк Нью-Йорка.

А європейський лідер за площею забудови — Лондон. Його територія становить майже 1,7 тис. кв. км, а населення агломерації — понад 14,5 млн осіб. Місто є справжнім Вавилоном, де розмовляють більш ніж 300 мовами. Попри статус фінансової столиці, Лондон залишається одним із «найзеленіших» великих міст світу: майже 40 % його території займають парки, сади та сквери.

Яка істота вимре на Землі останньою

■ Анжела Бачевська

Коли мова йде про тварин, які захоплять Землю після зникнення людей, найчастіше згадують тарганів і щурів. Однак учені назвали істоту, яка реально здатна пережити всіх інших на Землі, і навіть зіткнення нашої планети з астероїдом не знищить її.

Девід Слоан і Рафаель Алвес Батіста з Оксфордського університету задалися питанням, що потрібно, щоб знищити навіть найвитриваліше тваринне життя, а не просто зруйнувати цивілізацію чи покласти кінець історії людства. Їхній аналіз відмовився від типового фокусування на ссавцях, що мешкають

на поверхні, і привів до мікроскопічного організму — тихоходки.

Це восьминога тварина, яку часто називають водяним ведмедем. Вона може вирости приблизно до 0,5 мм і в деяких випадках жити до 60 років. У суворих умовах тихоходка здатна впасти в крипобіоз — стан, за якого метаболізм майже зупиняється і організм може витримувати тривалі періоди без води. У такому режимі тварина спроможна вижити без їжі та води до 30 років.

Для справжнього знищення найвитриваліших тварин необхідно усунути океан як безпечний притулок. Для тихоходки, що живе у глибокій воді, багато планетарних катастроф перетворюються

радіше на незручності, ніж на вимирання. Адже вода є захисним бар'єром, а глибоководна частина океану стабільна, порівнюючи зі суходолом.

Для того, щоб закипіли океани Землі, ударному об'єкту знадобилася б маса близько 2×10^{22} у вісімнадцятому степені кг. Це геть інший клас об'єктів, ніж той, що пов'язаний з більшістю відомих масових вимирань. Лише близько 12 відомих астероїдів і карликових планет достатньо великі, щоб наблизитися до цього сценарію. При цьому жодне з цих великих тіл не рухається траєкторіями, що перетинають орбіту Землі.

Той самий принцип порогового значення можна застосувати і до наднових та

Тихоходка

високоенергетичних спалахів. Вибух наднової повинен відбутися на відстані близько 0,14 світлового року, щоб забезпечити достатньо енергії для кипіння океанів. Відмітимо, що найближча зіркова система — Проксима Центавра — перебуває приблизно за чотири світлові роки від нас.

Д-р Батіста пояснив, як дослідники відокремлю-

ють долю людини від долі планети. «Без нашої технології, що захищає нас, люди — дуже чутливий вид. Незначні зміни в навколишньому середовищі мають на нас драматичний вплив. На Землі існує набагато більше стійких видів. Життя на цій планеті може тривати ще довго після того, як людство зникне», — заявив він.

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У № 12—13, 16—20

ВІД МАШИНІСТА ПАРОВОЗА — ДО ПРОВІДНИКА УКРАЇНЦІВ ДАЛЕКОГО СХОДУ (до 145-річчя від дня народження Петра Горового)

Одержавши цей документ з рук Семенова у вересні 1920 року, Петро Горовий активно взявся за створення українських національних комітетів, які мали завдання організувати повноцінне життя переселенців з Наддніпрянщини, що вже вважали терени Зеленого Клину своєю другою батьківщиною. Створивши на початку 1921 року Український Владивостоцький Тимчасовий Національний Комітет, Петро Горовий звертається від його імені до всіх українців Далекого Сходу не спати, бо ж, мовляв, «сміються над нами, знущаються, що ми в Краї справжні господарі, оскільки нас 80 % всього населення, а бідні не маємо сміливості захисту своїх народних прав і сказати своє власне рішуче слово...». Пристрасно закликав своїх земляків: «Скажіть про себе всьому світові, що ми діти Українського Народу і в цьому краї господарі й що опікунів нам не треба. Ми народ серед народів, як рівний з рівними. Не треба нам війни, не треба крові!

Нам треба лише спокій, щоб ми мали можливість здобути тут, на Далекому Сході, незалежне ні від кого своє національне життя».

Відтак з'являлися нові подібні комітети на Далекому Сході, які поступово перебирали на себе організацію українського національного життя на освоєних нашими хліборобами теренах — аж до захоплення москвою цього регіону. І вже в листопаді найактивніші творці української ав-

тономії на Далекому Сході були заарештовані й віддані під більшовицький суд у Читі в січні 1924 року. Їх оскаржували за законами більшовицької росії, влади якої в Забайкаллі — аж до Тихого океану до листопада 1922 року не існувало.

Це був нонсенс, але правовий спектакль таки відбувся — Петра Горового за зв'язок з отаманом Семеновим і одержання від нього грамоти про автономію українців цього регіону засудили до смертної кари, яку потім замінили на 10 років ув'язнення. Звільнившись з нього в 1930 році, він зумів втекти до Манджурії, де продовжував активну діяльність в українському національному житті.

Помер 3 січня 1939 року в Харбіні, заповівши всі свої кошти місцевій Українській колонії. Завдяки цьому вона змогла видати в 1944 році перший в історії «Українсько-японський словник».

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

Брати Українці!

Великий час відродження України вже давно прийшов, а ми досі нібито спимо. Ми на Зеленому Клині, на цій новій батьківщині, де кривавим потом напували землю, щоб вона родила, де поклали немало наших кісток, щоб зробити край живим, ми і досі на становищі невільників-рабів: верховодять нами, керують усі, хто хоче, і ми мовчимо. Сміються над нами, знущаються, що ми в Краї справжні господарі, оскільки нас 80 % всього населення, а бідні не маємо сміливості захисту своїх народних прав і сказати своє власне рішуче слово, а в той же час бачимо, як революційні хвилі через гори і доли перекидаються до нас і як вони приносять вісточки про Україну. Ми знаємо все як купають її в крові й знущаються над нею...

Руйнують вороги, сплячкують те, що віками вічними здобувалось народом нашим... Прислухайтесь, яке свято справляє там голод і як царює смерть! Невже Ви байдужі до цього? Невже в цей історичний час, опинившись обличчям перед питанням «жити Україні чи загинути назавжди?», ми замість допомоги встроимо їй у серці ніж? Тоді ті, хто збирається повернутися «додому», яке вони мають право думати про це?

Брати Українці!

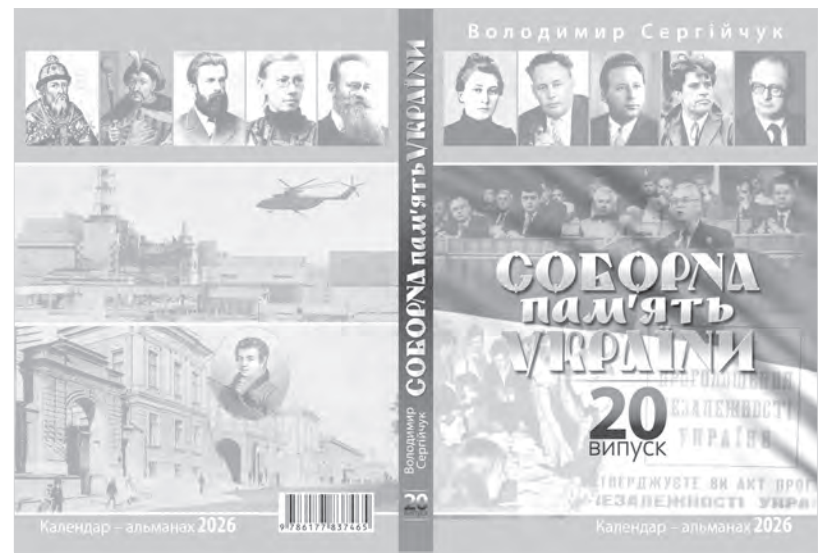
Городяни, селяни і робітники! Нас більшість: хлібороби, які вже приросли тут до землі, опам'ятайтесь, поки не пізно, не втрачайте час, не будьте пасивними, енергійно беріться за роботу, об'єднуйтеся, тримайтеся разом. Досить Вам тратити свої творчі сили на боротьбу за чужі для Вас ідеї, оскільки Ви ж бачите, що результат їх дуже гіркий. Треба в самих себе шукати щастя, прислухайтесь до свого почуття, воно Вам

скаже, що пора нам йти рідним шляхом відродження. Хіба Ви не бачите, що для всіх слов'янських народів, для їхнього братнього єднання уже сходить сонце. Тож швидше ж прокидайтеся, піднімайтеся, на ноги вставайте. Скажіть про себе всьому світові, що ми діти Українського Народу і в цьому краї господарі й що опікунів нам не треба. Ми народ серед народів, як рівний з рівними. Не треба нам війни, не треба крові! Нам треба лише спокій, щоб ми мали можливість здобути тут, на Далекому Сході, незалежне ні від кого своє національне життя.

До праці, брати!

Увага! Читайте оголошення, накази та інші звернення і реєструйтесь в Національному Комітеті: Владивосток, Світланська вулиця, будинок № 75-б.

Владивостоцький Український Окружний Тимчасовий Національний Комітет

Подаємо текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. — Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

Український національно-визвольний рух, який розпочався навесні 1917 року, значною мірою захопив і корінне населення Бессарабії, де мешкало багато наших співвітчизників. Цю обставину враховували і російські більшовики, готуючись окупувати Україну.

Своїм українським ходолам ленин доручив опікуватися діяльністю бессарабських прихильників його соціалістичної моделі розвитку суспільства. Про це вже чітко сказано в протоколі засідання організаційного бюро по скликанню конференції партійних організацій комуністів (більшовиків) України 3 червня 1918 року, де зазначалося, що «питання про партійну роботу в Бессарабії поставити окремо».

До цього питання ЦК КП (б) У повернувся аж через рік: 15 травня 1919 року оргкомітет по скликанню Бессарабського партійного з'їзду визначив за дату 1 червня в Одесі. А наступного дня цей же оргкомітет підтвердив «на підставі телеграми ЦК і заяви т. Яна рішення про розпуск Бессарабського облпаркома». Щоправда було ухвалено рішення заслухати протест представника Кишинівського обпаркома Генріха щодо

БО В МОСКВІ ПЕРЕДУМАЛИ...

(до 100-річчя створення українськими більшовиками комуністичної партії Бессарабії)

такої вказівки. Очевидно, після цього, вже 19 травня, ухвалюється рішення про те, що бессарабські комуністи будуть «постачатися в подальшому засобами з ЦК України, для чого запросити потрібні суми за кошторисами».

Тоді ж зазначається, що «Тимчасовий Беспарком вважає створення Тимчасового уряду Соціалістичної Бессарабської Республіки несвоечасним і існування його офіційно в Одесі незручним з міжнародних причин. Якщо ж необхідна ширма бессарабській владі, то такою може бути замінена Центральним Революційним комітетом Бессарабії, який веде офіційно самостійну роботу, фактично не підпорядковуючись Беспаркому до першого з'їзду Рад».

20 травня 1919 року на засіданні Беспаркому голова так званого Бессарабського уряду Криворуков заявив, що «зусиллями Бесбюро створений 1-й радянський полк з 1200 осіб. Уряд вважає Бессарабію частиною Російської федеративної Республіки й мислить себе як губвінкомом».

З усього видно, що Москва остудила тоді гарячі голови, що були ширмою так званої народної влади в Бессарабії і не хотіли працювати через українських більшовиків. Так, 19 червня 1919 року голова тимчасового Бессарабського комітету комуністичної партії (більшовиків) Хоревой і секретар Осипов уже доповіли ЦК КПУ, що на різні ділянки Бессарабського фронту послано близько 150 партійних активістів з метою організації осередків партії. Партійний комітет Бессарабії також повідомляв, що він видає газету «Бессарабская правда», яку поширювали серед червоноармійців і в підпіллі. «Всі основні питання партійної роботи погоджуються з вказівками члена ЦК тов. Яна на підставі телеграми ЦК за № 4112».

Самостійність бессарабських комуністів остаточно була похована, коли наприкінці 1924 року за рахунок земель УСРР було створено в її складі автономну Молдавську радянську соціалістичну республіку. Відтак Москва доручила ЦК КП (б) У про-

довжувати патронат над розгортанням прорадянської роботи в Бессарабії, що мало стати плацдармом щодо перенесення комуністичних ідей у Румунію, а відтак просувати їх далі на Балкани і в Західну Європу.

Саме з цією метою Москва намагалася знайти соціальну й ідеологічну базу в Бессарабії, доручаючи виконувати цю технічну роботу українським комуністам. Ті ж слухняно виконували вказівки з Москви, якщо потрібно було, змінювали їх зміст. Якраз про це свідчить постанова ЦК КП (б) У від 12 лютого 1926 року щодо зміни своєї постанови від 5 лютого того ж року. Тепер необхідно було замість обласного комітету румунської компартії створити щось інше: «У Бессарабії повинен бути організований самостійний Центральний Комітет Комуністичної партії Бессарабії з входженням її до Румунської компартії».

Якщо формально, то нібито статус бессарабських більшовиків підвищувався в складі румунської компартії. А та, як і тепер бессарабська, також не ви-

рішувала нічого — кожен крок диктувався з Москви. А через українських комуністів тільки передавалися потрібні кошти, якими фінансувалися нібито виступи трудящих мас проти румунської буржуазії.

Особлива тека

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ (БІЛЬШОВИКІВ) УКРАЇНИ

Політбюро

Протокол ч. 9,

пакт від 12/II. 1926 р.

Слухали: Про внесення змін в резолюцію ПБ ЦК КП (б) У від 5/II. ц / р з бессарабського питання (т. Шліхтер).

Ухвалили: На зміну п. 5 «г» резолюції, де говориться: «в Бессарабії повинен бути створений обласний комітет румунської компартії» ухвалено наступне:

«У Бессарабії повинен бути організований самостійний Центральний Комітет Комуністичної партії Бессарабії з входженням її до Румунської компартії».

Пункт 7-й «а» доповнити словами: «Компартія виступає з гаслом «Радянської Бессарабії»».

У студентському середовищі завжди виникають революційні ідеї, які завзята молодь одразу ж готова втілювати в життя.

Так трапилося і з ідеєю делегата від Українського студентського гуртка Колумбійського університету в Нью-Йорку Степана Хемича, коли він на III Конгресі Українських студентських товариств Америки (СУСТА) в 1957 році вніс пропозицію заснувати окрему інституцію, яка поставила перед собою мету створити кафедру українознавства в одному з американських університетів. Її завдання — сприяти збереженню й розвитку української науки у вільному світі, чітко її вирізнити від російської, що прижилося в західному світі.

Сам ініціатор, уродженець Дрогобича, не лишився в стороні від реалізації даної пропозиції, котра була одногослоно підтримана. Протягом

1957—1967 років створена Фонд кафедр українознавства розгорнув

ПРИЧИНИВСЯ ДО РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ ТА КУЛЬТУРИ (до 25-річчя від дня смерті Степана Хемича)

Передача капіталу для заснування трьох кафедр українознавства в бюро президента Гарвардського університету Дерек Бока 22 січня 1973 року. Зліва направо: д-р Дерек Бок, Степан Хемич, д-р Омелян Прицак, призначений першим професором кафедри української історії, та президент СУСТА Ігор Макух

велику роботу щодо збірки необхідних коштів, що, зрештою, увінчалася заснування першої кафедри, а 22 січня 1973 року передачею президенту Гарвардського універси-

тету Дереку Боку чека на відкриття ще двох.

Згодом до цих трьох кафедр додалися Літня школа українознавства, Український науковий інститут, українознавчий відділ при

Головній бібліотеці цього знаменитого вишу. І все це на громадських началах, поряд з виконанням відповідальних обов'язків в Адміністрації людських ресурсів Нью-Йорка, де працював у 1963—1993 роках. Крім того, в рамках існування цього комплексу українознавчих студій, Фонд на чолі з Степаном Хемичем організував і здійснив «Проект дослідження Голоду в Україні 1932—1933 років» та «Гарвардський проект для відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України».

У некролозі на його смерть 8 лютого 2001 року вказувалося, що «в особі св. п. Степана Хемича ФКУ, Гарвардський центр українознавства і вся українська громада втратила небуденну людину, яка причинилася до розбудови української науки та культури».

БЕРЕЗЕНЬ

1 БЕРЕЗНЯ

180 років тому (1846) у Мілюково (нині — Смоленська обл., РФ) народився Василь Докучаєв, російський природодослідник, основоположник наукового ґрунтознавства. Перший з наукових позицій дослідив український чорнозем, на основі чого виокремив його як особливий тип ґрунтів, проаналізував походження та межі розповсюдження, розробив класифікацію видів («Русский чернозем», 1883). Помер 8 листопада 1903 року в Дегтярях (нині — Чернігівська обл.).

Володимир Сергійчук
Продовження
у наступному номері

ФОТОФАКТ

Вандали пошкодили фігуру Матері Божої у Жовкві на Львівщині.

Погодили будівництво нового храму УГКЦ

■ Вікторія Ейсмут

У Львові погодили будівництво нового храму Різдва Христового Української греко-католицької церкви (УГКЦ) неподалік від Міжнародного летовища ім. Данила Галицького.

Храм збудують на ділянці 0,14 га. 2023-го Львівська міська рада затвердила відповідний проєкт землеустрою та передала її в оренду релігійній громаді Української греко-католицької церкви парафії Всіх святих українського народу в Залізничному районі.

За детальним планом території, ця ділянка належить до земель комерційно-виробничого призначення, однак гене-

ральний план дозволяє будувати на ній культові споруди, адже нині земля вільна від забудови.

Переможцем конкурсу став проєкт архітектурної майстерні «Симетрія», за яким новий храм збудують у мінімалістичному стилі з використанням природних матеріалів. Також у межах храму запланована стіна-парк, що відділятиме територію церкви від магістралі вул. Ряшівської.

ІТАЛІЯ СТАЛА НА ЗАХИСТ ПАПИ

■ Петро Йосип

Італія виступила на захист Лева XIV від критики Дональда Трампа і підтримала заклик понтифіка до миру й діалогу в контексті іранської війни.

Антоніо Таяні, міністр закордонних справ республіки, висловив свою незгоду з нападками президента США, зазначивши, що такі дії «не є ані прийнятними, ані корисними для справи миру». Він підкреслив повну підтримку італійським урядом дій і слів папи, які відстоюють діалог, цінність людського життя та свободи. «Його слова є свідченням діалогу, цінності людського життя та свободи. Це бачення, що поділяє наш уряд, який прагне за допомогою дипломатії забезпечити стабільність і мир у всіх регіонах, де існують конфлікти», — відзначив міністр.

Нагадаємо, що господар Овального кабінету розкрикував мирне послання глави Римо-католицької церкви (РКЦ) щодо ситуації в Ірані, заявивши, що Лев XIV «наражає на небезпеку багатьох католиків і багатьох людей». На це відреагував кардинал П'єтро Паролін, державний секретар Ватикану, який указав, що папа вже відповів на таку критику через власну християнську позицію, виконуючи своє завдання проповідання миру. «Я б нічого не додав. Він дав дуже християнську відповідь, так би мовити, сказавши, що робить те, що вимагає його роль, а саме: проповідує мир», — зазначив посадовець. Перша заява понтифіка торкалася його небажання вступати в дебати з Трампом щодо війни, підтверджуючи свій мирний заклик для Близького Сходу.

Залагоджувати конфлікт до Рима

поїхав Марко Рубіо, державний секретар США, який позиціонує себе як дієвий католик. Лев XIV погодився на зустріч із ним. Рубіо провів у резиденції папи понад дві години, але скільки власне тривала їхня зустріч, невідомо.

Сторони обговорювали питання, пов'язані зі ситуацією на Близькому Сході, а також інші теми, що викликають спільний інтерес для країн Західної півкулі. Пресслужба Святого Престолу повідомила, що під час зустрічі глава РКЦ і глава американського зовнішньополітичного відомства підтвердили загальну відданість розвитку міцних двосторонніх відносин між Святим Престолом та США.

Сторони також обмінялися подарунками. Рубіо вручив папі, який захоплюється бейсболом, невеликий кришталевий м'яч. У відповідь понтифік подарував держсекретареві ручку, виготовлену з оливкового дерева — символу миру, як зазначив особливо.

Проте візит державного секретаря став вельми сумним, а його місія перетворилася на «дипломатичне пекло». Ні особиста дипломатія, ні статус побожного католика не змогли пробити стіну, яку звів Трамп.

Відтак доведеться визнати: Рим уже не союзник Вашингтона, на якого можна розраховувати.

Джорджа Мелоні, прем'єр-міністр Італії, нагадала гостю про його п'ємонтське коріння. Це був не комплімент, а жорсткий натяк: Рубіо мав би бути проєвропейським, а не виступати інструментом тиску. «Трамп образив католицький світ і має публічно дезавувати свої слова щодо Папи Римського», — заявила вона й нагадала про використання військових баз і 25-відсоткові мита на автівки.

Трамп хотів бачити в Мелоні «свого Орбана», але зустрів лідера, чий терпець урвався. Тональність Вашингтона про «паперових тигрів» у Римі не терпітимуть. Рубіо привіз не домовленості, а жорсткий ультиматум. Натомість глава РКЦ акцентував: «Просто забути, що було вчора, уже недостатньо». Європа не сприймає диктату. Тож тепер хід за Білим домом: або публічні вибачення, або остаточний розрив.

Папа Лев XIV

■ Юстина Зарваниця

Священний синод Православної церкви України (ПЦУ) позбавив сану послідовників почесного патріарха Філарета (Денисенка), який цього року пішов із життя.

Про це повідомив Євстратій (Зоря), архієрей

ПЦУ позбавила сану послідовників Філарета

ПЦУ. У секретаріаті Синоду наголосили, що, згідно з рішеннями Помісного собору Української православної церкви (УПЦ) Київського патріархату (КП) та Об'єднавчого собору від 15 грудня 2018 року, КП повністю увійшов до складу ПЦУ і припинив існування як окрема юрисдикція.

Усі назви, у т. ч. УПЦ КП і Київська патріархія, офіційно закріплені за Київською митрополією ПЦУ як єдиним правонаступником. Використання цих найменувань іншими особами є порушенням закону. У ПЦУ зазначили, що після смерті почесного патріарха Філарета «нечисленна

маргінальна група» спробувала створити розкол, у чому вбачаються російські інтереси та впливи. Більшість учасників цієї групи перебуває за межами України. За канонічні злочини Синод ухвалив рішення позбавити сану таких осіб: ченця Никодима Кобзаря, який називає себе «патрі-

архом»; Михайла Ковалюка та Никона Граблюка, які називають себе «митрополитами». У ПЦУ наголосили, що ці особи ніколи не були єпископами, а тепер утратили й сан священника, який мали раніше. ПЦУ також попередила інших священнослужителів, що за підтримку цієї групи до них можуть бути застосовані аналогічні санкції.

МІСТО, ЩО ДИВУЄ

■ Оріся Шиян

Судова Вишня — невелике містечко в українському прикордонні, де історія буквально нашаровується різними пластами: від княжих укріплень і шляхетських сеймиків до братських шкіл, сецесійного Народного дому та руїн палацу. Там можна побачити цікаву ратушу, піднятися на Спаську гору, зазирнути до музею і завершити мандрівку дегустацією локальних сирів. Новий краєзнавчий маршрут дозволяє зібрати ці різні місця в цілісну подорож і познайомитися з містом Івана Вишенського.

«Маршрут знайомить з історією Судової Вишні — від сакральних і громадських осередків до слідів воєн і зниклих епох. Програма поєднує історичну екскурсію, музейну складову, панорамні огляди та дегустацію локальних продуктів у сільській місцевості. Унікальність маршруту полягає в поєднанні міського, сакрального та сільського простору, а також у фокусі на історії прикордонного галицького міста як місця перетину культур, імперій і локальних традицій», — розповіли в Народному музеї історії міста Судова Вишня, де напрацювали маршрут.

Тож пропонують відвідати: пам'ятник Іванові Вишенському; Український народний дім у Судовій Вишні; музей у Народному домі (експозиція присвячена релігійному життю, зокрема постатям священників — «отців народу»; музейні предмети побуту та господарства); церкву Спаса у Судовій Вишні та оглянути панораму міста, старий цвинтар; руїни палацу Марсів XIX ст.; виїзд до с. Дмитровичі, огляд дерев'яної церкви XVII ст.; козину ферму у с. Дмитровичі (дегустація си-

рів, продукції, можливість купівлі).

Згадку про місто з незвичною назвою вперше зустрічаємо в Галицько-Волинському літописі під 1230 роком. Там є пересторога тисяцького Дем'яна князеві Данилу Романовичу про змову проти нього місцевих бояр і плани убити його в місцевому замку. Проте археологи виявили в цій місцевості культурний шар ще X ст.

«Імовірно 981 року київський князь Володимир підпорядкував собі Перемишльську землю. За даними археологічних розкопок, залишки валів у межах Судової Вишні відносять до X ст. Це мала б бути укріплена фортеця на стратегічному шляху з Києва до Перемишля. Неподалік міста також була могила, яку в народі називали татарським копцем», — зазначили краєзнавці.

Спершу містечко називалося просто Вишня, 1368-го воно отримало магдебурзьке право. Судовою стало після 1545 року, відколи там почали відбуватися щорічні виїзні суди шляхти Перемишльської землі. «У Судовій Вишні збирався Генеральний сеймик Руського воєвод-

ства, куди приїздила шляхта Львівської, Перемишльської, Сяноцької, Жидачівської, а також Галицької та Холмської земель вирішувати питання воєводства й обрати делегатів на коронний Сейм Польського королівства», — конкретизували історики.

1563-го в Судовій Вишні заснували православне братство, а в середині XVIII ст. там функціонувало вже п'ять братств — крім згаданого, старшого, було молодше (парубоцьке), сестринство церкви Святої Трійці, а також старше та молодше братства храму Преображення Господнього (Спаса). Братські організації купували землю, надавали позики міщанам, організували дві братські школи та шпиталь. Згодом там виникла своя іконописна школа. У місті народився відомий український полеміст Іван Вишенський. Тепер там установлений йому пам'ятник.

У XIX ст. власниками Судової Вишні стали пани Коморовські, а на початку XX ст. місто перейшло у власність Марсів. Ці родини залишили по собі в місті палац, який нині стоїть руїною. Однак його купили приватні власники,

які мають амбітні плани відбудови. Марси започаткували промислове виробництво у Судовій Вишні: запустили млин на електричному двигуні та механічну парову фабрику, яка виготовляла цеглу й дахівку, а також столярну фабрику, в яку інвестував граф Шептицький.

Місто було активним під час національно-визвольних змагань XX ст. 1912 року фірма Івана Левинського спорудила там гарний народний дім, який є окрасою міста й досі. Свого часу там виступав Іван Франко, гуртувалися українці, створювали свої товариства, розвивали кооперативний рух.

Церква Преображення Господнього стоїть на вершині Спаської гори в межах старого замчища. Раніше вона називалася Спаса й існувала там ще з кінця XIV ст. Ту, що збереглася досі, 1898-го збудував архітектор Василь Нагірний.

Ще одну, православну церкву Святої Трійці, Василь Нагірний звів у Судовій Вишні 1910 року. Ікони зі старого дерев'яного храму, який продали в сусіднє село, допоміг зберегти Іларіон Свенціцький, перший директор Національного

музею у Львові. Нові для іконостаса написав талановитий Антін Манастирський.

Костел Матері Божої Помічниці вірних кінця XIX ст. досі виконує своє призначення. А в колишньому монастирі францисканців-реформатів, обведеному оборонним муром, працює психоневрологічний інтернат. Костел Успіння, автором якого був італійський архітектор Паоло Фонтана, радянці перепланували на звичайний будинок. Поруч — старий цвинтар, де поховані останні діди Судової Вишні.

Дуже оригінальної архітектури в Судовій Вишні є ратуша. Із зубчастим парапетом і ліпниною, вона вписана в міську забудову та затиснута з двох сторін житловими кам'яницями так, наче там бракувало місця. А з її тильного боку до Другої світової війни була велика синагога. Євреї, які пережили Голокост, на знак вдячності профінансували реставрацію годинника на вежі ратуші. Із цікавих місць у Судовій Вишні є папірня-млин та колишній кінний завод з іподромом, де за Австро-Угорщини сходилися коней різних порід.

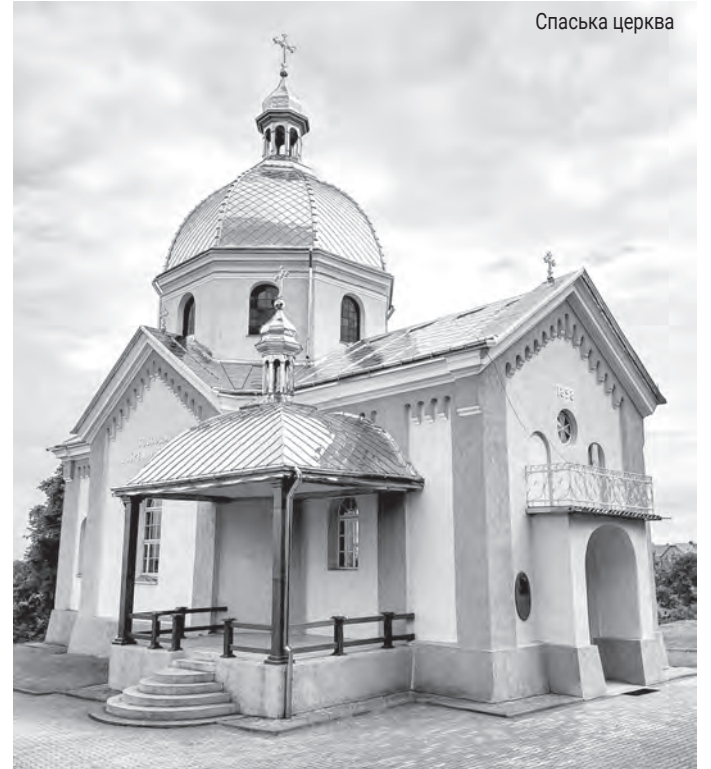
Руїни палацу Марсів

Ратуша

Спаська церква

ТРІУМФ КОСТЮК У МАДРИДІ

■ Софія Калина

Марта Костюк (№ 23 світового рейтингу) виграла турнір WTA 1000 у Мадриді, столиці Іспанії, із призовим фондом 1 млн EUR, обігравши найкращу тенісистку Росії Мірру Андрееву (№ 8). Фінальний матч завершився з рахунком 6:3, 7:5. Відтак українка повернулася до першої двадцятки світового рейтингу й оновила особистий рекорд, піднявшись на 15-те місце (+8). 23-річна тенісистка стала першою спортсменкою, народженою 2002 року, яка завоювала титул на турнірі категорії «тисяча».

Початок весни 2026 року став найкращим часом у кар'єрі Марти Костюк. Услід за другим титулом турнірів WTA 250, здобутим у французькому Руані, прийшла перша перемога на «тисячнику». У фіналі в Мадриді вона здолала принципову суперницю з країни-агресора Андрееву, показавши прекрасний атаквальний теніс.

Марта вже в 14 років у фізичному плані виглядала добре розвиненою дівчиною. Саме в цьому віці вона стала переможницею юніорського Australian Open, обігравши у фіналі на три роки старшу за себе швейцарку Масарову. Українці пророкували швидкий прорив до еліти світового тенісу, однак туди Костюк увійшла лише тепер, майже у 24 роки. Притому, що в професіонали перейшла 15-річною.

У той час на турніри Марта їздила зі своєю мамою Талиною. Коли юній тенісистці не вдавалася гра, на корті часто можна було

спостерігати театр однієї акторки. Після простих помилок волала щось неприємне на адресу матері, кидала ракетки, плакала.

Багато вболівальників очікувало, коли ж Костюк нарешті подорослішає, стане більш врівноваженою і нарешті розкриє свій великий тенісний талант. У листопаді 2023-го несподівано з'явилася новина про одруження Марти з Георгієм Кизименком, колишнім тенісистом, а тепер фінансовим трейдером.

Тож саме 1 листопада 2023-го варто вважати датою початку справжнього дорослішання Марти і її емоційної стабілізації. Перехід до подружнього життя поступово зробив із примхливої панночки спокійну й упевнену в собі молоду жінку.

Створення власної сім'ї накладає на обох її членів певні зобов'язання, необхідність шукати компроміси і взагалі краще використовувати здоро-

вий глузд. З останнім компонентом у Марти завжди було все гаразд, потрібно було лишень привести до ладу психоемоційний стан.

Паралельно зі стабілізацією особистого життя у Костюк з'явилася і нова наставниця, полька Сандра Заневська. Вона стала другим фактором покращен-

Марта Костюк

ня результатів підопічної. Тренувати Марту почала в серпні 2023-го. І виявилось, що це влучання «в яблучко». Костюк і раніше казала, що тренери-чоловіки здебільшого сповідують авторитарний стиль роботи з підопічною. Тенісистку це категорично не влаштувало.

Тренер в індивідуальних видах спорту є значно важливішою персоною для гравця, ніж у командних. Він повинен бути психологом і товаришем для спілкування, адже тенісист

і його наставник проводять сам на сам багато часу.

Заневській удалося достукатись до підопічної. Знаменитий торішний жест Марти, коли після успішних дій на корті прикладала палець до скроні, споглядаючи на тренера, символізував саме необхідність вмикати під час гри холодну голову, а не гаряче серце.

Спокій та впевненість в особистому житті разом із якісним і комфортним тренувальним процесом поступово давали результат. Костюк стала набагато спокійнішою на корті, і рівень її гри поступово покращувався.

Епізодично це проглядалося торік, під час ґрунтового сезону в Мадриді та Римі (Італія). Восени Костюк дуже впевнено виступила у складі збірної України, здобувши дві перемоги у фінальному раунді Кубка Біллі Джин Кінг. Цього року тільки травма в Мельбурні завадила Марті показати чудові результати раніше за квітень.

У вирішальному матчі з Андреевою пориви вітру зовсім не завадили Марті продемонструвати бездоганну гру під, без сумніву, неймовірним психологічним тиском.

■ Маркіян Рой

Українська тенісистка Олександра Олійникова дала інтерв'ю американському журналісту Бену Ротенбергу, в якому розповіла про ситуацію з тиском із боку WTA щодо її висловлювань у соціальних мережах про війну в Україні.

Тиск WTA виник після того, як українська тенісистка взялася висвітлювати момент підтримки «нейтральними» тенісистами режимів у Росії та Білорусі, які продовжують вести війну проти України або сприяти їй. «Загалом тему війни дуже цензурують. Навіть коли я грала за Кубок Біллі Джин Кінг, давала інтерв'ю, це була не WTA, а ITF, але ситуація дуже схожа на всіх турнірах. Я бачила, що мої інтерв'ю обрізали — приблизно 90% того, що я говорила, викидали. Інтерв'ю, які виходять поза межами турнірів, публікують ціл-

WTA покарала українську тенісистку

ком», — відмітила Олександра.

Вона зробила серію дописів в Instagram, у яких розказала про тиск із боку WTA щодо її позиції. А також про спроби «залякати» та змусити поводитися так, наче нічого не відбувається: «У них були претензії до багатьох моїх публікацій. У Клуз-Напоці конкретна ситуація стосувалася того, що я відмовилася тиснути руку Анні Бондар, тому що та брала участь у турнірах «Газпрому». Вона поїхала до Росії, і для мене це виглядає не інакше, як отримання «кривавих грошей». Для мене це жахливо».

Олійникова також зазначила, що намагалася з'ясувати в представників WTA, які правила вона порушує. У підсумку факти, які озвучувала українка, назвали «шкодою спортсменам». «Я два місяці спілкувалася з представниками WTA, щоб з'ясувати ті правила. Тому що в них не можна казати

речі, які можуть зашкодити іншим гравцям, але річ у тім, що я називаю факти», — наполягала українка.

«Скажімо прямо: я лише озвучую факт, що вони це зробили, я ж не змушувала їх це робити. WTA також ігнорує контекст того, що я кажу про факти та наслідки їхніх учинків, адже це безпосередньо впливає на моє життя. Бо ця пропаганда має на меті «промити мізки» людям у Росії, щоб ішли вбивати українців», — підкреслила тенісистка.

За її словами, вона кілька разів зверталася до організації, оскільки не почувалася в безпеці під час змагань туру. Проте WTA зайняла бік «нейтральних» спортсменів. «Раніше в мене не було цього відчуття страху. Річ у тім, що я знала: те, що кажу, є незручним для багатьох гравців, але мене це не турбувало, тому що зрозуміла все ще на попередніх турнірах. Проблеми почалися тоді,

коли побачила, що WTA очевидно стоїть на їхньому боці. Тому що для них те, що зараз відбувається — це спорт без цінностей, де є лише комерція», — поділилася спортсменка.

«Коли я зробила одну зі своїх останніх публікацій — про тенісистів, які вподобали пост російської пропагандисти — WTA пригрозила, що проведе термінове розслідування. Та вони цього не вчинили. Я досі не отримала жодної відповіді щодо цього. Я зробила пост, але в асоціації не хотіли, щоб я його публікувала, і дуже чітко дали зрозуміти, що через цю публікацію можу отримати санкції. Поки що нічого не сталося, жодної реакції від них немає. Мені здається, вони думали, що через цей шантаж я перестану писати, бо відчувала, що саме це і було метою: ніхто насправді не хотів зі мною розмовляти», — продовжила Олександра Олійникова.

«Навіть не знаю, у якому психологічному стані була останні два місяці. Можливо, це була якась депресія. Можливо, я просто була надто виснажена. Не знаю. Я також спілкувалася з психологами WTA, але вони мені ніяк не допомогли. Жодного позитивного результату я не отримала. У підсумку в мене залишилося відчуття, що ці люди намагалися зламати мене як особистість», — зізналася дівчина.

«Уже отримала штраф. Його вирахували з моїх призових у Чарльстоні (Південна Кароліна), приблизно місяць тому. Сума була значно меншою, ніж та, якою намагалися мене налякати. Вони лякали мене сотнями й тисячами доларів, які я просто не змогла б заплатити, але в підсумку штраф виявився набагато меншим. Гадаю, це теж була частина спроб мене залякати. Зараз навіть не впевнена, чи маю право про це згадувати, але це сталося», — констатувала вона.

НОВА ПАНДЕМІЯ?

Хантавірус стрімко поширюється світом

■ Петро Йосип

На круїзному лайнері MV Hondius в Атлантичному океані стався спалах хантавірусу, троє людей померло. На борту перебувало близько 150 туристів з різних країн, у т. ч. п'ятеро громадян України у складі екіпажу. Минулого тижня MV Hondius прибув до узбережжя іспанського Тенерифе та зупинився біля порту Гранаділья-де-Абона. Екіпаж залишився на борту й вирушив до Нідерландів, де корабель продезінфікують. Потім один українець покинув лайнер, інших чотирьох відправили на карантин.

Про репатріацію своїх громадян першими оголосили Сполучені Штати і надіслали спеціальний літак для делікатної безпечної евакуації 17 американців. Пасажирів перевезли до медичного центру Університету Небраски, де є спеціальний біозахисний відділ. Один чоловік проявив легкі симптоми хантавірусу, інший показав позитивний результат тесту на вірус Анд.

Європейська агенція охорони здоров'я визнала всіх пасажирів контактами високого ризику, але зазначила, що загроза для населення все ще залишається низькою. Проте іспанський уряд запровадив карантин. За рішенням суду, на примусову ізоляцію у військовий шпиталь Мадрида відправили 14 громадян Іспанії, які могли контактувати із зараженими. А в провінції Аліканте ушпиталили 32-річну жінку зі симптомами хвороби — вона сиділа в літаку позаду нідерландки, яка заразилася вірусом на лайнері MV Hondius. Остання покинула рейс, уже почувшись хворою, а пізніше померла в лікарні.

На суворий карантин помістили п'ятеро французів. У Польщі також запровадили карантин. Перший його

пацієнт, який контактував із пасажирами лайнера, перебуває під наглядом, але симптомів наразі немає. Через підозру на хантавірус Велика Британія висадила десант медиків на ізольованому острові. А пасажирів MV Hondius із Сполученого Королівства відвезли до Манчестера — ні в кого симптомів не виявили, але всі перебувають під наглядом.

Симптоми інфікування спершу схожі на грип або застуду — температура й загальна слабкість, потім відбувається ураження нирок і легень. Інкубаційний період триває від двох до шести тижнів. Заразитися можна через контакти з пацюками або вдихання випарів від виділень гризунів. Хантавірус дуже рідко передається від людини до людини.

На жаль, жодного лікування або вакцини від нього наразі не існує. Вакцини та ліки перебувають іще на стадії розробки. Дослідження роками страждають на нестачу фінансування. Через це лікарі не мали ефективних інструментів допомоги, коли пасажири лайнера занедужали посеред Атлантичного океану. Науковці зараз проводять дослідження на хом'яках,

ХАНТАВІРУСИ

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНІ

Спричиняють геморагічну гарячку з нирковим синдромом і хантавірусний легеневий синдром

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ІНФІКУВАННЯ

Через слину, сечу та фекалії гризунів. Від людини до людини не передається

ЯК УБЕРЕГТИСЯ

Уникайте контакту з гризунами та їхніми виділеннями
Не чіпайте тварин, їхніх гнізд чи екскрементів

Не здіймайте пил у старих або закинутих приміщеннях
Він може містити вірус. Ступайте обережно
Замість підмітання прибирайте вологим способом

Зберігайте їжу в герметичних контейнерах
Так до неї не дістануться гризуни

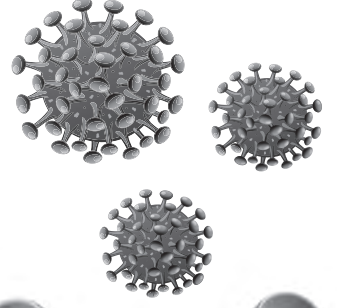
Уникайте ночівлі просто неба в лісах чи місцях, де можуть бути заражені гризуни
На природі використовуйте намет із захисною сіткою та дотримуйтеся гігієни рук і продуктів

Дезинфікуйте поверхні в приміщеннях, де бачили гризунів
Використовуйте спиртовмісні або інші ефективні антисептики для обробки підлоги, столів тощо

ЯКЩО Є СИМПТОМИ

Після походу в ліс чи прибирання старого горища відчуваєте лихоманку, біль у м'язах і попереку — зверніться до сімейного лікаря і повідомте про можливий контакт із гризунами

аби винайти дієву вакцину. Проте вченим бракує реальних заражень хантавірусом великих тварин, а випадки захворювання на людях доволі рідкісні, що ускладнює проведення випробувань.

Існує два основних типи хантавірусів: віруси Старого світу, які циркулюють переважно в Азії та Європі, і віруси Нового світу, що зустрічаються в Америці. Спалах на круїзному лайнері пов'язують із вірусом Нового світу, відомим як вірус Анд.

Вайті Арумугасвами, дослідниця інфекційних захворювань Каліфорнійського університету, заявила, що ця ситуація стала сигналом тривоги, адже медична система фактично не має готових рішень для боротьби з вірусом.

А Зоряна Скалецька, міністр охорони здоров'я України у 2019–2020 рр.,

запевнила, що після пандемії коронавірусу були запроваджені чіткі протоколи реагування на вірусні загрози, що дозволяє діяти організовано й передбачувано. «До коронавірусу Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) зосереджувала багато уваги, щоб мати домовлені всередині країни і на міжнародному рівні протоколи реагування. Але увагу треба зосереджувати на профілактиці поширення тих чи інших захворювань у разі спалахів. І власне після пандемії коронавірусу висновки були зроблені», — сказала вона.

За словами медика, зараз країни демонструють значно скоординованішу реакцію на потенційні спалахи інфекцій. «Існують відповідні протоколи, ми бачимо, як вони спілкуються, як відстежують всіх осіб, які були не лише на лайнері, але й потім кон-

тактували з ними, — відмітила ексміністр. — Власне такої злагодженої роботи й очікувала ВООЗ перед спалахом коронавірусу».

Також д-р Скалецька звернула увагу, що слово «карантин» нині сприймають емоційно через досвід 2020 року, однак його застосування вже змінилося. «Тепер воно не стосується масових рішень і масових обмежень прав людей», — пояснила вона й додала, що карантинні заходи застосовують щодо окремих осіб або ситуацій, а не на рівні державних локацій.

А також наголосила, що теперішні рішення ґрунтуються на значно ширшій науковій базі, ніж під час появи Covid-19. Міжнародні організації — і ВООЗ, і Європейський центр контролю за захворюваннями — зараз мають значно більше даних про віруси та способи їхнього поширення.

■ Олександра Баландюх

Число 60 у паспорті — це не про крісло-гойдалку і плетіння шкарпеток. Теперішні 60-річні підкорюють марафони, танцюють балет і запускають стартапи. І щоб тіло не зрадило у найвідповідальніший момент, Оксана Скиталінська, відома українська лікарка і дієтолог, радить змінити правила гри.

«М'язи — це наш ендокринний орган. Під час роботи вони виділяють міокіни — особливі молекули,

Що корисно тим, кому за 60

які гасять запалення в організмі, захищають мозок від деменції та покращують чутливість до інсуліну», — зазначила вона. Дослідження, опубліковане в British Journal of Sports Medicine, свідчить: лише 30–60 хвилин силових вправ на тиждень знижують ризик смерті від усіх причин на 10–20%. Корисні також вставання із крісла, відтискання від стіни або вправи з гумками. М'язи — це валюта, яку не з'їсть інфляція.

Американська кардіологічна асоціація наполягає:

30–60 хвилин активної ходьби п'ять разів на тиждень — це база. Це не просто прогулянка по хліб, а реальне тренування для серця. Падіння — головний ворог незалежності після 60. Лікарка радить тренувати рівновагу: стійте на одній нозі, поки чистите зуби, або запишіть на танці. Це тренує не лише ноги, а й нейронні зв'язки.

«З віком потреба в білку зростає (приблизно 1–1,2 г, а комусь і більше, на 1 кг ваги), бо м'язам потрібен

будівельний матеріал. Ориєнтуйтеся на середземноморський стиль: багато овочів, зелені, ягоди, цільні злаки, риба, корисні жири (оливкова олія, горіхи)», — радить дієтолог. І додає, що, за даними The New England Journal of Medicine, такий тип харчування знижує ризик інсультів та інфарктів на 30%.

Мозок любить компанію та виклики. Соціальна ізоляція для мозку — це як іржа для металу. Д-р Скиталінська пропонує читати складні книги, вивчати

мови або просто частіше зустрічайтеся з друзями за горнятком якісного чаю. Спілкування підтримує когнітивний резерв.

Тіло — складний механізм. Тиск, цукор, холестерин і щільність кісток — показники, які необхідно знати напам'ять. Більшість проблем після 60 літ не дає про себе знати доти, доки не стане пізно. У 60 років життя не сповільнюється, воно просто стає більш усвідомленим. І щоденні звички — те, що визначає: будемо бігати з онуками (або від них) чи скаржитися на негоду.

ПРОПОЗИЦІЯ ПРАЦІ

Потрібна до роботи (на прибирання) помічниця – на цілий тиждень або на кілька днів (part-time). Забираю з околиць Old Bridge, South Amboy, Perth Amboy, Monroev.

Тел.: 732-309-7174
Оксана

Потрібні чоловіки для роботи на фабриці у Randolph, NJ. Навчаємо працювати з верстатами, забезпечуємо безкошт. мед. страхування, оплачуємо відпустку та святкові дні. Розмовляємо польською та англ. Тел. з пн. по пт. з 9 AM до 5:30 PM.

Тел.: 973-927-1100

ПОШУК ПРАЦІ

Даю уроки англійської мови стаціонарно та онлайн.

Тел.: 862-249-6156
Олександр

Даю уроки гри на музичних інструментах – скрипка та піаніно.

Тел.: 862-249-6156
Олександр

НА ПРОДАЖ

Продаємо в Чернівцях 2-кімнатну квартиру на 1-му поверсі в гарному районі.

Тел.: 929-580-3180
Наталія

ЗНАЙОМСТВО

Українка, 54 роки, познайомиться з одиноким освіченим українцем у віці 50-60 років, без шкідливих звичок, з високими моральними цінностями, спортивним, добрим – для дружніх стосунків і, можливо, створення сім'ї.

E-mail:
nit.rt46285@gmail.com
Олена

ПОСЛУГИ

Виконую ремонт кухонь і ванних кімнат. Гарантована якість. Добрі відгуки.

Тел.: 862-249-6156
Олександр

Агенство EastBridge Home Care

- Набирає на роботу працівників з ліценсом ННА для догляду за людьми похилого віку.
- Пропонуємо роботу в штаті Нью-Джерсі, а також курси ННА російською та англійською мовами.

732-385-7996 800-442-6979

**УКРАЇНСЬКОМУ РЕСТОРАНУ
В Нью-Джерсі****ПОТРІБНИЙ
КУХАР,**

а також працівник
для миття посуду

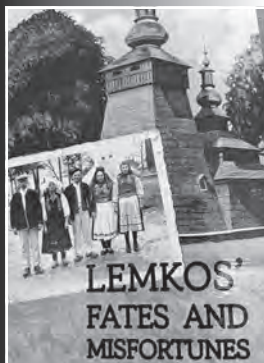
Тел.: 973-423-5808

ІМІГРАЦІЙНИЙ
АДВОКАТ

ЮЛІЯ ЄЛІСЕЄВА
JULIA YELISEYEVA, Esq.

- ☐ ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ ПОСЛУГ
- ☐ ПЕРША КОНСУЛЬТАЦІЯ БЕЗКОШТОВНО
- ☎ 347-462-1244
- 🏠 76 W Brighton Ave. Ste 211, Brooklyn, NY 11224
- ✉ julawny@gmail.com

У ПРОДАЖУ

Книжка про історію Лемківщини в роках 1915-1948, на основі архівних матеріалів.

**LEMKOS' FATES
AND MISFORTUNES**

Замовляти за тел.:
1-732-432-4928
або через імейл: **szere777@msn.com**

Подзвоніть або напишіть і ми надамо

БЕЗКОШТОВНО

інформацію як купити і продати
нерухомість у Нью-Йорку

*Потрібна допомога в продажі
нерухомості – телефонуйте, будь ласка*

(347) 612 8834
ivannakhimey@gmail.com
2219 Voorhies Avenue
Brooklyn, NY, 11235

Ivanna KHIMEY

Bright Horizons Realty, Inc
NYS Licensed Real Estate Associate Broker

COMMUNITY HEALTH CARE PROVIDERS

is offering several full-time/part time positions, including:

- DSP (Direct Support Professional)
- CPS (Community Participation Services) Staff
- Managers

Requirements:

- Basic English
- Valid documents to work legally in the U.S.

Details:

- Pay starts at \$16/hour for DSP positions.
- CPS and Manager positions available at your higher rate.
- Opportunities for overtime.
- 3 shifts (8 hours each) available.
- All required training will be provided and paid for.

To Apply:

Please send your resume and contact information to:
info@chcproviders.com

ТРАКІНГОВА КОМПАНІЯ

ШУКАЄ ДОСВІДЧЕНОГО

БУХГАЛТЕРА

в Нью-Джерсі для оформлення податків

732-991-0507

**БУХГАЛТЕРІЯ
УСІ ПОДАТКИ**

Inna Earley CPA

973-342-9043

info@earley-tax.com

Тижневик «Міст»

MeestWeekly

600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064, newspaper.usa@meest.com

РОЗМІЩЕННЯ ОГОЛОШЕННЯ
В ОДНОМУ НОМЕРІ
ТИЖНЕВІКА «МІСТ» КОШТУЄ:

Звичайне оголошення – \$ 5

В рамочці (розмір – business card) – \$ 20

Публікуватимуться лише оголошення,
написані розбірливим почерком і вислані
разом з money order або чеком.

ОГОЛОШЕННЯ МОЖНА ПОДАТИ ТЕЛЕФОНОМ АБО ЛИСТОМ

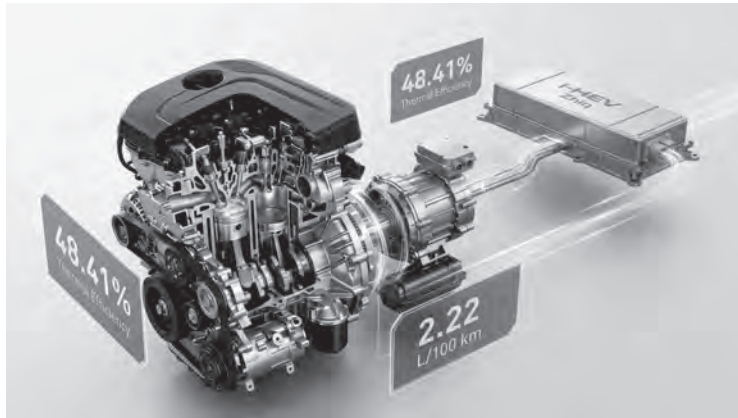
Tel.: 908-937-6342

**Адвокат Сергій Поліщук
ІМІГРАЦІЙНЕ ПРАВО
та інші юридичні та нотаріальні питання**

Доктор права Сергій Поліщук представляє клієнтів
в імміграційних справах по всій території США.
Адвокат отримав ліцензію для практики у штаті Нью-Йорк
та є членом Американської асоціації імміграційних юристів.

Law Office of Serge Polishchuk PLLC, 100 Church St, Suite 800, New York, NY 10007
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (917) 522-9587 • E-mail: polishchuklaw@gmail.com

ГІБРИД ІЗ РЕКОРДНОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДВИГУНА

■ Роман Журба

Китайська компанія Geely офіційно презентувала нову гібридну систему i-HEV Zhiqing, орієнтовану на масові моделі родини Galaxy Star. Виробник запевняє, що перші автомобілі з цією технологією з'являться на ринку вже 2026 року.

Головною особливістю розробки став рекордний тепловий коефіцієнт ко-

рисної дії двигуна внутрішнього згоряння (ДВЗ) — 48,41 %, який удалося отримати завдяки штучному інтелекту в управлінні енергією. Це один із найвищих показників серед серійних ДВЗ. Система також потрапила до Книги рекордів Гіннеса з показником витрат пального лише 2,22 л на 100 км у змішаному циклі, хоча при реальному використанні таких результатів поки не очікують.

Гібрид оснащений електроприводом потужністю

до 313 к. с., що забезпечує швидку реакцію на старті: розгін до 30 км/год займає всього 1,84 секунди. Такий показник підкреслює акцент не лише на економічності, а й на динаміці. В основі системи лежить фірмовий електропривід формату «11-в-1», що поєднує ключові компоненти в одному модулі. Технологія сумісна з бензиновими двигунами об'ємом 1,5 та 2 л — як атмосферними, так і турбованими.

Крім того, i-HEV Zhiqing інтегрована з електронною архітектурою GEEA 3.0, що відкриває можливість для впровадження сучасних функцій, у т. ч. систем автономного керування та швидкої зарядки. У Geely кажуть, що нова гібридна платформа має стати ключовим елементом у стратегії підвищення ефективності та зниження витрат пального в масовому сегменті автомобілів. Першими моделями з новою системою стануть Geely Preface та Geely Monjaro. Для них заявлені показники витрат пального 3,98 л/100 км і 4,75 л/100 км відповідно.

Трампа наклав нові мита на автівки з ЄС

■ Василь Нетудихата

Дональд Трамп підвищив тарифи на автомобілі з Європейського Союзу (ЄС) до 25 %, щоб європейські країни «швидше будували свої автомобільні заводи на території США».

Про це він заявив під час розмови з журналістами в Білому домі. Й аргументував ці заходи тим, що Євро-

союз нібито «не додержувався умов торговельної угоди зі США». Мовляв, країни ЄС не витрачають коштів на будівництво автомобільних заводів на території США, а нові мита мають прискорити цей процес. «Це мільярди доларів, що надходять до Сполучених Штатів, і це змушує їх набагато швидше переносити виробництво зі своїх заводів», — стверджував президент США.

У США створили надвузьке авто

■ Андрій Підкуймуха

У Сполучених Штатах створили незвичний транспортний засіб — надзвичайно вузький автомобіль, що за габаритами нагадує мотоцикл. Автором проєкту став блогер Тайлер Фівер, який показав процес перероблення в YouTube.

Основою для експерименту став Ford Festiva 1988 року — північноамериканська версія Mazda 121. Автомобіль розрізали вздовж і видалили центральну частину кузова, суттєво зменшивши його ширину. Достеменно розмірів не розголошують, однак відомо, що автівка має ширину менше за 1 м, вона здатна проїхати крізь проїму дверей завширшки близько 90 см.

Після модифікації машина стала двомісною, але з незвичним розташуванням сидінь: пасажир сидить позаду водія, як на мотоциклі. Через обмежений простір довелося навіть вкоротити кермо. Попри кардинальні новації частину елементів залишили без змін — зокрема, двері, оптику, сигнал, а також підвіску й гальма.

Бензиновий двигун у настільки вузькому кузові помістився, тому його замінили на електропривід з батареєю, запозичені з електробайка. Цікаво, що авто зберегло реєстрацію та страховку, тож може легально пересуватися дорогами загального користування. Водночас творець визнав: через вузьку конструкцію машина не надто стійка, але це не важає тестувати її в місті.

BYD унесли до «реєстру рабовласників»

■ Олег Садовий

Бразилія внесла компанію BYD, лідера китайського ринку електромобілів, до реєстру роботодавців, які створили працівникам умови, подібні до рабства. Це завдає автовиробникам додаткових репутаційних ризиків на найбільшому ринку після Китайської Народної Республіки (КНР). А також позбавляє можливості отримувати певні види кредитів у бразильських банках.

2024 року бразильські чиновники виявили на будівельному майданчику заводу BYD у штаті Баїя 163 громадян Китаю, які працювали в умовах, схо-

жих на рабські. Відповідно до трудового договору, вони мали передати свої паспорти новому роботодавцю, дозволити надсилати більшу частину зарплати безпосередньо до КНР та сплатити майже 900 USD депозиту. Робітники проживали в тісних приміщеннях без матраців. 31 із них мешкав в

одному будинку лише з однією ванною та їжею, розкладеною на підлозі серед особистих речей.

Компанія Jinjiang Group, підрядник, якого BYD використовувала для найму працівників, усі звинувачення заперечила. А сама BYD заявила, що не знала про жодні порушення до появи повідомлень у пресі.

Найелегантніші машини в історії

Hupmobile Series E (1925)

Isotta Fraschini Tipo 8 (1919)

Lanchester 30hp (1929)

ГОРОСКОП ІЗ 21 ДО 27 ТРАВНЯ

Овен (21.03—20.04)

Зверніть увагу на якість сну і не зловживайте кофеїном. Можливі легкі мігрени від надлишку інформації, тож цифрова дієта стане чудовими ліками. Не уникайте піших прогулянок на свіжому повітрі. Зараз настає час пристрастей і з'ясування стосунків. У парі намагайтеся не тягнути ковдру на себе, інакше ризикуєте наразитися на конфлікти й образи.

Телець (21.04—21.05)

Уникайте переохолодження під першими кондиціонерами та робіть легку розминку протягом робочого дня, якщо довго сидите. Масаж або йога допоможе зняти накопичену напругу. І зверніть увагу на харчування — воно має бути збалансованим, без різких перекосів у суворі дієти або, навпаки, у переїдання. Ви випромінюватимете дивовижний спокій, що притягне до вас «правильних» людей. У стабільних стосунках настане період «другого медового місяця», якщо знайдете час для спільного гобі з партнером.

Близнюки (22.05—21.06)

Будьте уважні до органів дихання і загального стану нервової системи. Намагайтеся частіше бувати на природі й практикувати дихальні вправи, щоб упоратися зі стресом. Занадто високий темп життя може призвести до вигорання, якщо не навчитесь вчасно вимикати телефон. Також зверніть увагу на руки та плечі — легка розминка вранці допоможе уникати затисків і болю. У коханні на вас чекає справжній вихор подій, зустрічей і нових облич. Усім, хто в парі, зірки рекомендують додати у стосунки крапельку спонтанності: улаштуйте побачення-сюрприз або незаплановану поїздку на вихідні.

Рак (22.06—23.07)

Уникайте фастфуду й експериментів із незнайомою кухнею. Будуть вельми корисними будь-які водні процедури. Намагайтеся не накручувати себе через дрібниці, інакше психосоматика може проявитися в найневідповідніший момент. Якщо ви у стосунках, то відчуєте гостру потребу в підтримці й теплі. Це ідеальний час для того, щоб обговорити з партнером ваші плани на майбутнє та ще більше зміцнити довіру.

Лев (24.07—23.08)

Ваше серце та спина потребуватимуть особливої уваги й турботи. Уникайте надмірних фізичних навантажень і намагайтеся стежити за осанкою, коли працюєте за комп'ютером. Варто перевірити рівень вітамінів, щоб уникнути весняного спаду сил. Сонячні ванни хутко підіймуть настрій і зарядять енергією. Не ігноруйте сигналів свого тіла: якщо відчуваєте втому, дозвольте собі розслабитися без докорів сумління.

Діва (24.08—23.09)

Слідкуйте за станом шкіри і пийте більше води. Також будуть корисними помірні кардіологічні навантаження та тривалі прогулянки в парку, подалі від міського гамору. Стежте за станом стоп — зручне взуття критично важливе для загального тону. Вам дуже захочеться визначеності та конкретики у стосунках. Якщо ваш партнер уникає серйозних розмов, це може викликати у вас роздратування, але треба проявити мудре терпіння.

Терези (24.09—23.10)

Удалими будуть угоди, пов'язані з красою, мистецтвом або юридичними питаннями. Важливо знайти баланс між роботою та відпочинком. Масаж або ароматерапія допоможуть швидко відновити внутрішню рівновагу. Але уникайте великої кількості солодощів у раціоні, оскільки обмін речовин зараз трохи лінуватиметься. Також під ударом можуть опинитися нирки та попереки. Тому контролюйте питний режим і намагайтеся не сидіти на холодному, навіть якщо погода здається по-літньому теплою.

Скорпіон (24.10—22.11)

Ваша здатність до відновлення зараз на висоті, але це не причина випробувати організм на міцність. Також не варто ігнорувати планові огляди у лікарів. Будьте обережні за кермом і з гострими предметами в побуті. Психологічне розвантаження через творчість допоможе зберегти внутрішній спокій. Ваше особисте життя нагадуватиме захопливий бойовик з елементами психологічної драми. Глибокі почуття та пристрасть можуть змінюватися періодами холоду та відчуження, якщо не навчитесь довіряти своїм близьким.

Стрілець (23.11—21.12)

Активний відпочинок на природі допоможе скинути зайву напругу, що накопичується. Стежте за гнучкістю суглобів: розтяжка або пілатес стануть чудовим доповненням до вашого графіка. Не переоцінюйте свої сили в походах або довгих прогулянках, краще рухайтесь в комфортному для себе ритмі. Також намагайтеся обмежити вживання масної їжі та коктейлів і ваша печінка буде за це вдячна. Зараз час для пригод і розширення меж в особистому житті. Якщо ви у парі, обов'язково заплануйте спільну мандрівку, навіть якщо це просто поїздка в гарне місце на вихідні.

Козеріг (22.12—20.01)

Не відкладайте візит до лікаря, якщо щось турбує. Зараз украй важливо не перевантажувати себе роботою до знемоги, інакше накопичена втома виліється в апатію. Прогулянки перед сном допоможуть нормалізувати засинання і помітно знизять рівень тривожності. Пам'ятайте, що здоров'я — це результат щоденних маленьких кроків. Ви станете сентиментальними та відкритими, що приємно здивує вашого партнера та близьких.

Водолій (21.01—19.02)

Ваша увага має бути прикутою до стану нервової системи. Свіже повітря, трав'яний чай замість кави і яскраві враження стануть найкращими ліками від хандри. Намагайтеся не засиджуватися за гаджетами перед сном, аби дати мозку можливість повноцінно відпочити. Ви особливо зажаєте свободи та нових відчуттів, що може викликати певну напругу в стосунках. Спробуйте м'яко пояснити партнеру, що ваше бажання побути наодинці зі собою — не ознака охолодження, а потреба в підзарядці.

Риби (20.02—20.03)

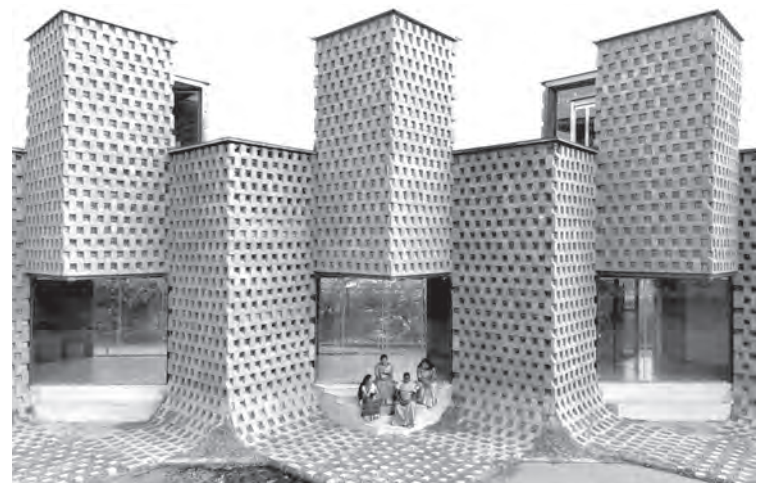
Особливу увагу зосередьте на чистоті води, яку п'єте, і уникайте контактів із відомими алергенами. Лімфодренажні тренування, масаж або відвідування спа допоможуть вивести зайву рідину з організму і подарують відчуття легкості. Ваші сни можуть бути дуже яскравими і навіть пророчими, тож прислухайся до підказок своєї підсвідомості.

Світлана Таланова

К	Я	Т	Е	Т	И	Р	А	П	Т
Л	І	Р	А	Н	О	К	М	П	А
О	Ц	А	Р	І	Ф	Б	З	Р	Р
Н	О	Х	А	Р	Ч	А	І	Е	І
У	М	Д	І	Л	С	Р	Л	З	В
В	О	П	Л	А	Н	О	А	Е	М
А	Р	А	С	О	К	Н	Р	Н	У
Н	П	Х	А	Л	А	Т	Ю	Т	І
Н	Н	У	П	Р	А	Г	Л	Х	Р
Я	С	И	Р	О	Т	А	П	О	Т

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: барон, клонування, коса, ох, паритет, план, плюралізм, презент, промоція, ранок, сирота, слід, триумвірат, фіра, халат, харч. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 20: кора.

Ресторан із морських контейнерів

■ Сніжана Непийпиво

В індійському штаті Тамілнад з'явився незвичайний ресторан Petti, збудований із морських контейнерів, які склали один на одного і частково вкрили шаром утрамбованої землі. Заклад площею 439 кв. м розташований у місті Тутікоріні — індустріальному портовому центрі, де списані контейнери є поширеним явищем. Саме ця особливість місцевості й стала основою архітектурної концепції.

Архітектори пояснили, що поєднання сталі та землі дозволило створити природну ізоляцію та зменшити перегрів приміщень. Контейнери встановили вертикально, щоб збільшити висоту простору, а частину конструкцій підняли над землею. Це дало змогу створити додаткові отвори для світла та покращити природну вентиляцію. Завдяки такому рішенню ресторан отримує достатньо природного освітлення і охолодження без надмірного використання технічних засобів.

Внутрішній простір сформований діагональною структурою контейнерів.

Усередині облаштовані окремі зони з кабінками та трикутними столами, що забезпечує приватність для відвідувачів навіть у компактному приміщенні. Інтер'єр виконаний у насичених червоних відтінках, які контрастують із металевими поверхнями контейнерів. Дизайн доповнюють світильники зі старих труб і підлога з переробленої деревини. Архітектори зазначили, що проєкт став прикладом повторного використання промислових матеріалів, які зазвичай уважаються відходами, та демонструє можливість поєднання екологічності й сучасної архітектури.